

Francesc Ros és el nou campió d'Espanya del pes mitjà. -- Comentari a la reunió del dimecres darrer. -- Un gran programa per a demà passat, a l'Olympia, amb Josep Gironès i Martínez Fort. Aquella nova empresa...

Consignem avui un resultat que ens omple de satisfacció. Francesc Ros, el púgil gracienc que fou fins fa poc temps campió d'Espanya del pes welter, aconseguí divendres passat, a Madrid, el títol del pes mitjà, en batre el galaic Sobral per abandonament en dotze represes. Francesc Ros — ho vam dir en comentar el seu match amb Ponce de León — es troba avui en magnífica forma. No hem vist el combat de Madrid, però les referències que en tenim i pel que vam poder apreciar en la seva darrera actuació al ring de l'Olympia, el púgil gracienc es troba avui en la seva millor forma, millor que quan va estar a punt d'ésser acarat, a finals de l'any 1929, a Gustave Roth pel títol europeu dels welters.

Com a esportius catalans felicitem Francesc Ros pel seu triomf, aconseguit damunt un púgil tan dur com Sobral, i desitgem que per molts anys faci honor al títol aconseguit.

* * *

De la vetllada de dimecres passat, el combat millor fou el que ens oferiren Siciliano i Morales. Guanyà, merescudament, aquest darrer, després d'haver fet una demostració de facultats que es pot assegurar que fins sorprengué els més optimistes. Siciliano és un boxador que val, que juga molt bé l'esquerra i que a més té un bon punch. Tot i això, Morales el superà continuament. Siciliano, molt valent, es lliurà a una batalla franca, i tocà bé diverses vegades el seu adversari. Però Morales aguantà impàvid totes les seves escomeses fent gala de les seves formidables facultats assimilatives. Al final del combat, Siciliano sollicità una revenja a deu represes, que Morales acceptà.

El combat Torres-Riambau fou — com era de preveure — un combat duríssim. Torres, amb una ferida a la cella esquerra, abandonà abans de començar el sisè round. Per cert que l'speaker anuncià "abandonament per imposició facultativa". Nosaltres vam quedar tot sorpresos, ja que teníem entès que quan el metge decideix suspendre un combat, s'acostumava a declarar el púgil que no podia continuar, batut per k. o. tècnic. La ferida que motivà l'abandonament de Torres la hi va causar el seu adversari amb un cop de guant, encara que molts espectadors opinaven que havia estat un cop de cap. Cal dir, però, que aquesta ferida no hauria revestit la importància que va tenir si Riambau no hagués aprofitat totes les ocasions que se li presentaren per fer el que en argot pugilístic en diem "la serra".

El que més ens meravellà, però, de tota la vetllada, fou la decisió donada al combat Alís-Santos. Aquest, que boxava amb molta prudència, no havia pogut evitar que l'Alís el cacés amb un croxet fortíssim que li ocasionà un k. d. Després d'això, com que l'Alís també estava bastant madur, el combat era més aviat monòton. De sobte, els dos homes es donaren un cop de cap mutu, i Santos caigué. El director de combat, senyor Rizzo, començà a comptar, però tot d'un plegat, es deturà, pujaren els segons de Santos al ring i el portaren al seu recó. A continuació, el gong donava per acabat aquell round. Vingué el minut de descans reglamentari, i quan el gong tornà a tocar, Santos seguia inconscient. El senyor Rizzo, amb molt d'encert, començà a comptar-lo, però en arribar a vuit o a nou — no ho poguérem precisar exactament — el manager i els segons de Santos, que encara eren dalt del ring, fora de les cordes, el van agafar, l'aixecaren com van poder i li alçaren el braç. Amb tot això van passar ben bé cinc o sis segons més, però com que el director de combat — no sabem per què — es deturà quan va veure que els curadors de Santos l'anaven a aixecar, el madrileny fou declarat batut per abandonament, cosa que originà un escàndol grandiós. Qualsevol que entengui una mica en boxa veurà amb aquesta explicació que la decisió donada no és la que en bona llei corresponia. El senyor Rizzo no tenia per què deturar el compte, i Santos havia d'haver estat declarat batut per k. o. ¿Des de quan el manager i els segons d'un púgil poden no solament maniobrar, sinó ni tan sols romandre damunt el ring quan el gong ha assenyalat el començament d'una represa? ¿Són el manager i els segons d'un boxador els que l'han de posar en peu i alçar-li el braç, o és el mateix púgil el que ha de fer "ell tot sol" aquesta operació? Valdria la pena que els nostres jutges, que han arbitrat el suficient nombre de combats per començar a tenir una mica d'experiència, no vacillessin quan es troben davant d'un cas així, màxim quan no és la primera vegada que se'ls presenta.

* * *

Ens hem estès massa, i no podem comentar amb l'extensió que voldríem la vetllada de demà passat a l'Olympia. Direm només que és la més interessant vetllada que ens ha estat oferta des de fa molts mesos. Boxa l'ídol català Josep Gironès contra el científic francès Augier, que compta amb un triomf per punts damunt Carles Flix i amb un altre damunt el francès Régis. És, doncs, un púgil bo de debò. A més, hi haurà el tan esperat combat entre Martínez Fort i Wuillamy, que darrerament obtingué un net triomf damunt Micó. Què farà davant ell Martínez Fort? Completen la reunió un preliminar i dos combats a vuit rounds: Battling Llano-Fabregat i Daufi-Lomazzi, aquest darrer de pesos mig-forts.

No és exposat de vaticinar un altre gran ple a l'Olympia.

* * *

La setmana passada vam anunciar el debut d'una nova empresa, amb una vetllada a base dels púgils Kid Tunero i Hors. A nosaltres ningú no ens ho havia fet saber. Ho havíem llegit en molts diaris.

Resultà, però, que l'esmentada empresa va plegar abans de començar, i que la vetllada fou suspesa, sense que fos comunicada a la premsa aquesta suspensió.

Els nostres lectors ens faran la mercè de perdonar-nos si els vam enganyar. Com poden veure, va ésser degut només a un "trop de zèle". Per una altra vegada, els prometem que farem els possibles per no deixar que ens sorprenguin la nostra excessiva bona fe.

QUENSBERRY.

(Al gravat, Francesc Ros.)

LES BARBES D'UN RUGBYMAN I L'ESTOMAC D'UN PERIODISTA

Pot semblar, a primera vista, que no tinguin cap relació entre si, però està comprovat que provoquen les mateixes reaccions.

La prova fou feta el dissabte passat, durant el viatge a València, en autocar, que feien conjuntament periodistes i rugbistes. L'admiració — o no sabem com dir-ho — que provocà un d'aquests darrers en fer esperar tota l'expedició mentre ell se n'havia anat tranquillament a afaitar-se, aprofitant una parada en la ruta, fou idèntica a la provocada per un conegut periodista, en desaparèixer misteriosament, en una altra ocasió, segons se sabé més tard, per posar el seu estómac en regla.

L'agravant del segon cas era, però, la impossibilitat de trobar l'extraviat cridant-lo, la qual cosa obligà els expedicionaris a resignar-se a esperar la seva voluntària tornada, vulguis no vulguis.

ELS DOS FINES

Un cop arribats a València, autocar i ocupants, sembla que, per un moment, hi hagué una certa confusió en llegir una nota d'un periòdic local. Algú va dir que havia llegit la notícia que En Fina havia de prendre part en determinades carreres. Aclarit el cas, però, resultà no ésser absolutament cert, ja que si bé havia de córrer un tal Fina, no era pas, com s'havia cregut equivocadament, el conegut periodista, sinó un "galgo" que prenia part en unes carreres canines que se celebraven el mateix dia al canòdrom de Vallejo, i que per una coincidència portava el mateix nom del citat plomífer. La confusió ja no hauria existit, però, si hom s'hagués adonat de l'ordinal II collocat darrera el nom del corredor que s'anunciava...

BICICLETES A L'AUTODROM

Es torna a parlar de celebrar carreres de bicicletes a l'Autòdrom de Ter-mar. Fóra de desitjar que aquesta vegada no succeís com no fa gaire temps, que es féu una gran propaganda per a l'Autòdrom, i tot plegat va resultar pura fantasia.

Cal no enganyar els corredors...

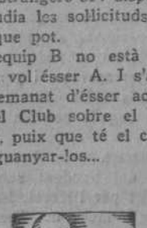

L'EQUIP INVENCIBLE...

L'equip B del Barcelona està agafant fama d'invencible. Guanya a casa i a fora, és a dir, fa el que no sap o no pot fer l'A.

Degut a això, a la secretaria del Barcelona hi plouen les sollicituds de partits amb l'equip B. Clubs nacionals i estrangers se'l disputen. La Junta estudia les sollicituds i complau les que pot.

Però l'equip B no està satisfet. L'equip B vol ésser A. I s'assegura que ha demanat d'ésser acarat als "asos" del Club sobre el verd de Les Corts, puix que té el convenciment de guanyar-los...

ENCARA EN QUEDEN...

Dissabte al capvespre. Rambla de les Flors. Davant de la Virreina... Un diari català, en conèixer el resultat del partit jugat a París per l'equip B del Barcelona contra l'equip d'asos francesos, que s'aplega sota el "Red Star - Olympique", s'apressà a donar-lo a conèixer al públic per mitjà d'una pissarra.

Passen dos "senyors", llegeixen el que hi ha escrit a la pissarra, posen mala cara i un d'ells exclama:

— Sí, demà les mongetes més barates!

Pel que es veu, encara queden "senyors" que de bona fe creuen que l'afició a l'esport pot fer oblidar als ciutadans dignes els seus deures i obligacions.

NATACIÓ

Ahir va començar el Concurs femení en disputa per les "Copes Martini Rossi"

La darrera jornada del Trofeu d'Hivern va donar una victòria a l'equip E sobre l'equip C

La secció femenina del Club Natació Barcelona, amb un entusiasme que voldríem que tinguessin els nostres nedadors, tornaren ahir a intensificar llur entrenament, constant i progressiu, plasmat amb el Concurs per a obtenir les Copes Martini i Rossi.

La impressió que ahir donaren les nostres nedadores no pot ésser més falaguera per a la natació catalana.

Quantitat i qualitat. Ni més ni menys. Mai no haviem pogut arrodonir un quadro tan selecte de noies com fins ara. I és que la natació s'apuntala amb una fermesa tan extraordinària que es pot considerar — si no ho era — com un esport de primera fila. Esport no vol dir fer-se espectador. Això ja ho sabem. L'aclariment només és per desvirtuar algun mal intencionat que volgués treure mèrits a l'esport aquàtic. Les reunions del club degà, celebrades en la intimitat, sense el soroll de bombos ni platerets, atrauen la massa interessada en el nostre esport i cap altra més. Podem dir que tots els assistents són gent entesa, i que saben el que costa guanyar una carrera. Es l'aclariment que voliem fer per dir que l'esport de la natació ocupa un dels primers rengles de la vida esportiva de Catalunya.

Amb la invasió simpàtica de les nostres fèmines, en forma de catapulta, han vingut a emplenar el buit que hi mancava.

Ha costat. D'això no hi ha dubte, però, a la fi, la dona s'ha incorporat a l'esport quan ha comprès que li era una necessitat precisament per la seva facultat de dona.

El C. N. Barcelona, amb encert envejable, ha muntat tota l'obra. Ahir poguérem comprovar la seva tasca laboriosa, positiva i envejable.

Les vint-i-cinc nedadores — tot un exèrcit femení, — en pla de superació, van donar una prova palesa de llur qualitat. Els temps aconseguits — cal tenir en compte en l'època que ens trobem — satisfeien a bastament fins els més exigents. Des de Carme Soriano, la millor nedadora actualment, fins a la diminuta Weheler — un angelet amb cara de dimoni — palesaren llur entusiasme amb una carrera esplèndida i emocionant que fins al darrer moment no hi havia vencedor absolut.

Les braçades rítmiques, plenes d'energia, amb una exhalació ràpida de peus, semblant a un motoret aixecaren per uns moments l'aigua quieta i blavosa de la piscina com si passessin uns cossos mecànics moguts per una força estranya.

Les nostres nedadores, senyors, no és cap descobriment, posseeixen un estil elegant, estilitzat, per damunt de tot molt femení, i que tant s'aparta de les normes de la resta de nedadores d'Europa.

I ahir ho confirmaren novament. L'elegància en el nedar és més que res prova de facultats per a obtenir bones marques, al revés d'efectuar moviments desplaçats i violents que condueixen al cansament físic sense cap resultat satisfactori.

* * *

La distribució de grups, segons llur categoria, amb un encert excellent, va servir per presenciar quatre carreres a cada una més disputada.

La sortida per a totes igual, per classificar l'handicap de les altres reunions a celebrar, traçà admirablement la diferència existent entre les nedadores. L"screach", fórmula americana i anglesa, és l'anivellació de forces per a l'esdevenidor.

Diumenge vinent, doncs, assistirem a una lluita emocionant per a obtenir el primer lloc, i en què potser el rècord nacional estarà en "guàrdia" pel que pugui passar.

No volem fer el comentari tècnic de les carreres d'ahir. Preferim fer-lo quan hi hagi la vencedora absoluta, ja que aleshores, més documentats, podrem fer-lo amb la justesa que aquest concurs ens mereix.

Les vencedores de llur grups respectiu ahir foren: Carme Soriano, Ivonne Lepage, Aurora Trigo i Juandó. L'escassa diferència que hi hagué fa difícil de precisar la definitiva guanyadora.

Avui tan sols remarquem que les nostres nedadores són una cosa molt seriosa digna d'ésser tinguda en compte.

La primera part va assolir un gran èxit. Esperem el diumenge vinent en què continuarà.

Els resultats foren els següents:

Primera sessió

1. — Carmen Soriano, 35 s. 7-10.
2. — Maria Lluisa Vigo, 36 s. 8-10.
3. — Josefina Torrents, 37 s. 2-10.
4. — Carme Prieto, 37 s. 7-10.
5. — Dolors Mode, 40 s. 1-10.
6. — Rosa Nadal, 41 s. 1-10.
7. — Maria Aumacelles, 41 s. 6-10.

Segona sessió

1. — Ivonne Lepage, 40 s. 4-10.
2. — Mercè Massanela, 40 s. 8-10.
3. — Dolors Granicher, 41 s. 5-10.
4. — Carme Segura, 42 s. 6-10.
5. — Charmion Wheeler, 42 s. 6-10.
6. — Enriqueta Soriano, 43 s.
7. — Teresa Serinyà, 44 s. 4-10.

Tercera sessió

1. — Aurora Trigo, 47 s.
2. — Fanny Palatxi, 48 s. 8-10.
3. — Mercè Gusils, 49 s. 1-10.
4. — Angels Brun, 49 s. 5-10.
5. — Antònia Palau, 56 s. 4-10.

Quarta sessió

1. — Juandó, 46 s. 1-10.
2. — Carolyn Wheeler, 48 s. 4-10.
3. — Maria Ros, 50 s.
4. — Rosa Artal, 53 s. 5-10.
5. — Anna Rubio, 57 s.
6. — Homdedeu, 1 m. 2 s. 2-10.

* * *

Amb l'encontre dels equips C. E. ahir va acabar el concurs social del C. N. Barcelona.

La gran anivellació de forces feia preveure una bona matinal.

Així passà efectivament. Llevat dels 4 x 200 metres en què la superioritat de l'equip E va vèncer molt fàcilment, les altres proves donaren lloc a una lluita aferrissada, i en què els nedadors, portats per llur nerviosisme, encara ho acabaven d'arrodonir.

La prova més interessant, sota el punt de vista esportiu, foren els 100 metres estil lliure, on Cabrejas, amb el seu nedar fort i enèrgic, copsa el primer lloc, aconseguint una bona marca — 1'12, — i que diu a bastament les condicions d'aquest minyó per arribar a figurar en el primer quadro de nedadors. Canela i Nadal arribats ex-quo en el segon lloc, efectuaren una carrera excellent, i feren bregar enormement per a obtenir el primer lloc.

Weheler fou el vencedor en la braça de pit. Amb el nedar senzill, i sense donar la impressió d'emprar-se a fons, aconseguí la victòria. L'1.31 aconseguit es pot catalogar com a notable si tenim en compte que es tracta d'un "junior".

En el dors, el voluntariós Sánchez vencé admirablement. L'esportivitat d'aquest xicot, amb una fe inesgotable, dia en dia ha vingut entrenant-se com haurien de fer-ho els nostres nedadors millor classificats. Sánchez és el model perfecte de l'home que no es caisa mai per obtenir allò que hom cerca. L'exemple del vencedor en la prova de dors hauria de tenir forces imitadors.

Els relleus ja hem dit que fou la prova menys interessant. La superioritat de l'equip C fou palesa en tot moment.

La nota destacada va ésser indubtablement el water-polo. L'emoció entre jugadors i espectadors va durar tant com el partit. El dilluns passat dèiem que el diumenge haviem vist el millor partit. Avui he de rectificar. El d'ahir fou cosa immillorable. No per la qualitat; això amb jugadors de tercera categoria no ho podem demanar, però en emoció va ésser bo de debò. Les jugades, seguides amb una rapidesa extraordinària, feien aixecar a cada moment de la cadira per a veure què passava. Fou el partit de la temporada. La llàstima és que a les acaballes del concurs els nedadors es comencin a despertar. Tant interessant que hauria estat que haguessin començat el concurs així.

Els resultats tècnics foren:

Carrera 100 metres lliure

1. — Cabrejas, 1'12 8-10.
2. — Canela J. (ex-quo), 1'13.
3. — Nadal (ex-qui), 116 8-10.
4. — Arranz, 1'16 8-10.

Carrera 100 m. braça

1. — Weeler, 1 1-40.
2. — Werner, 1'33 4-10.
3. — Garcia Ll. A., 1'35.
4. — Abraham, 1'36 6-10.

Carrera 100 m. esquena

1. — Sánchez, 1'34.
2. — Zarzosa, 1'39 4-10.
3. — Golferichs, 1'48 3-10.
4. — Rossell, 2'3.

Carrera 4 x 200 lliure

Arrans, Canela, Longàs, Garcia, Mirosa, Nadal, Cabrejas, Carrasco (1), 12'19 4-10.

Partit de water-polo

E. Xicota, Ruiz, Zarzosa, Mirosa, Cabrejas, Nadal, Rossell, 5.

C. Rives, Fedi, Llorca, Arranz, Canela, Swenson, Garcia, 4.

Arbitre: senyor Perdigó.

PUNTUACIO GENERAL DEL GRUP B

Equip A., venc. del conc.	213
Segon, equip E., ...	205 i 1-2
Tercer, equip E., ...	201 i 1-2
Quart, equip D., ...	196

LLORENÇ GIBERNAU

DE LA F. C. N. A.

En la darrera assemblea general extraordinària que celebrà la Federació Catalana de Natació Amateur quedaren elegits, per ostentar els càrrecs del Consell directiu d'aquesta, els senyors:

Manuel Baster, president; Enric Perdigó, vice-president; Joan Torres, secretari; Valentí Felip, tresorer; Josep Devesa, comptador; Lluís Santacana, comissari de propaganda, i Manuel Lorenxo, arxiver.

El president senyor Baster fou elegit directament per l'assemblea, i els altres són els representants dels clubs Barcelona, Atlètic, Sabadell, Barceloneta, Martorell i Tarragona respectivament.

Esports de neu

EL CAMPIONAT DE CATALUNYA D'ESQUIS

Ahir, a les pistes de La Molina es corregué el campionat de Catalunya d'esquis (fons). Aquesta prova fou organitzada pel Centre Excursionista de Catalunya amb setanta inscripcions. El recorregut de la cursa, molt ben marcat i amb un desnivell de 580 metres, mereixé els elogis de tots els esquiadors. En aquesta prova es corria una copa de la Generalitat de Catalunya pel primer classificat, que fou guanyada per Joan Andreu, del Centre Excursionista de Catalunya. Aquest esquiador, que portava un entrenament formidable, ha aconseguit el primer lloc, ben merexedor després del llarg temps que lluita en totes les proves d'esquí de casa nostra. A la llista honorífica dels Codina, Estasen (Ll.), Estasen (J. M.), Guilera, Guasch i Mullor avui hi podem afegir el nom de Joan Andreu, exemple de constància i esportivitat.

Enguany hom volgué donar a les proves d'esquí l'esplendor que aquestes es mereixen aconseguint l'ajut de la Generalitat de Catalunya, i sembla que també s'aconseguirà la del nostre Ajuntament, la Comissió d'Hisenda del qual té en estudi una subvenció demanada en la darrera reunió del Consistori pel nostre company el regidor Joaquim Ventalló. Amb l'ajut de la Generalitat s'obre una època per l'esquí. Se li comença a reconèixer el molt que ha fet per la cultura física del nostre poble. Privat el Centre Excursionista de Catalunya durant la Dictadura d'ajut de cap mena pel sol fet d'ésser una entitat catalanista aspirem avui que el nostre esport arriba al màxim esplendor que és mereixedor.

Ensems que la cursa del campionat de Catalunya es corregué una prova internacional, guanyada per Manaud, del Ski Club Saint Gironnais, adjudicant-se la copa Atracció de Forasters. Enguany, amb l'anada dels nostres esquiadors a Superbagneres per la copa dels Pireneus s'establiren noves relacions d'amistat amb els esquiadors francesos, i l'equip de Saint-Girons ens ha honorat corrent la prova internacional.

I ara fins dissabte, que es corre el campionat d'Espanya d'esquí, i diumenge el campionat de salts.

El president de la Generalitat, En Francesc Macià, ha promès l'assistència per al diumenge, volent així donar així amb la seva presència el màxim relleu a aquesta prova.

FIUSE

RESULTATS

CAMPIONAT DE CATALUNYA

1, Joan Andreu, del C. E. de Catalunya, 1 h. 41 m.; 2, Ernest Mullor, C. E. C., 1 h. 45 m.; 3, Enric Guasch, del Club Muntanyenc Barcelonès, 1 h. 47 m. 3 s.; 4, Carles Bertrand, del C. E. C., 1 h. 48 m. 54 s.; 5, Joan Pablo, del C. E. de Gràcia, 1 h. 54 m. 38 s.; 6, Angel Guerrero, del C. M. B., 1 h. 54 m. 38 s. 2-5; 7, Manuel Argueta, del C. M. B., 2 h. 27 s.; 8, Joan Roig, del C. E. C., 2 h. 3 m. 27 segons; 9, Aiximeno, del C. M. B., 2 h. 4 m. 5 s.; 10, J. Torres; 11, E. Armengol; 12, Josep M. Nubiola; 13, Pere Vives; 14, F. Pàmies; 15, R. Monneusse; 16, F. Utezà; 17, A. Serrano; 18, C. Munyasqui; 19, P. Agraz; 20, Xavier Vilaró; 21, Lluís Bertrand; 22, Ramon Sabadell; 23, Ernest Saludes; 24, F. Francino; 25, J. Benavent; 26, E. Llopis; 27, Josep Bril; 82, M. Albareda; 29, J. Tiana; 30, Manuel Guilera; 31, Salvador Codina; 32, J. Amatller; 33, S. Bonet; 34, J. Mor.

El Centre Excursionista de Catalunya s'adjudica el Challenge de la Generalitat de Catalunya per ésser el seu equip el millor classificat.

CAMPIONAT INTERNACIONAL

1, Andreu Manaud, del Ski Club Saint Gironnais (França), 1 h. 40 m. 12 s.; 2, Joan Andreu, del Centre Excursionista de Catalunya, 1 h. 41 m.; 3, Ernest Mullor, del C. E. de Catalunya, 1 h. 45 m.; 4, Henri Clarac, del Ski Club Saint Gironnais, 1 h. 45 m. 34 s.; 5, Ed Guasch, del Club Muntanyenc Barcelonès, 1 h. 47 m. 3 s.; 6, Kaare Olov Hoble, del C. E. de Catalunya, 1 h. 47 m. 8 s.; 7, Carles Bertrand, del C. E. de Catalunya, 1 h. 48 m. 54 s.; 8, Joan Pablo, del Centre Excursionista de Gràcia, 1 h. 54 m. 38 s.; 9, Angel Guerrero, del C. M. Barcelonès, 1 h. 54 m. 38 s. 2-5; 10, Manuel Argueta, del C. M. Barcelonès, 2 h. 27 s.; 11, Joan Roig, del C. E. de Catalunya, 2 h. 3 m. 27 s.; 12, De Aiximeno, del C. M. Barcelonès, 2 h. 4 m. 5 s.

MAISON DOREE
GRAN EXIT
de
Jaume Planas
i els seus
DISCOS VIVENTS
Dimecres i divendres
TES SURPRISE MODA

PROGRESSOS LINGÜISTICS

Samitier i Castillo van parlar, l'endemà del partit amb Athletic de Bilbao, des del micròfon de Ràdio Barcelona.

Això no té, fins a cert punt, res de particular. El que ja en té més és que exposessin llur opinió sobre aquell partit en la llengua de Cervantes.

Els felicitem perquè ho van fer molt bé.

BARCELONA - PARIS - SANTANDER

Hi ha coincidències fatals.

Per al Barcelona ho és, sens dubte, la de jugar gairebé simultàniament a París i a Santander, aquí, l'equip A, en match de Lliga, i allà el B, un d'amistós.

Fa dos anys, mentre es perdia a París, es perdia al Sardinero. Ara ha passat una mica millor. Hem guanyat a París! Però també hem perdut a Santander.

UN DIRECTIU "TAUROFIL"?

En una de les llotges del camp de Les Corts hi havia ahir a la tarda la directiva en "pes" del Catalunya.

Un dels directius de més pes es va passar la tarda dient "coses" a l'àrbitre, i quan callava, xiulava. Un xiulet rabiosament "tauròfil" que feia pensar si el bon directiu que en feia ús el portava per anar als braus, i com que aquests es varen suspendre...

ELS CREBALLS DEL SELECCIONADOR DE L'EQUIP CATALA DE FUTBOL

Qui coneix a "Pepito" Torrents, el flamant seleccionador de l'equip català de futbol, sap que per a ell el treball pitjor és haver-se d'afaltar. Per això ho fa el menys possible...

"Pepito" Torrents és, però, un esclau complidor del seu deure. Aquest, ara, l'obliga a constatar la valor dels nostres equips. I tant l'obliga, que no ha pogut formar part de l'equip de periodistes que ahir va jugar a València, perquè en funcions de seleccionador va haver de fer acte de presència a Can Rabia i a Les Corts. Mitja part a cada camp i un avorriment complet, fou el balanç de la jornada...

EL CALENDARI DE PROVES CICLISTES

No hem vist per enlloc el calendari de proves ciclistes que s'acostumava a publicar per la U. V. E.

Se'ns acut això perquè després del que s'ha dit sobre l'organització de la vinent Volta a Catalunya, voldríem saber quan se celebrarà (si és que se celebra), per l'abril, pel setembre... En fi, si hi haurà Campionat de Catalunya, Volta Biscaia, etc.

FEMINA 1932

LITERATURA ART HISTÒRIA

POLÍTICA ESPORTS MODES

Comentaris al vent

LA VIRTUT DE LA PACIENCIA

Les dones no tenen sentit comú. No mediten. Són capricioses. Poc conseqüents i oblidadisses. Curioses. Intransigents. Fàcilment irritables i poc pacients.

—Ep! Protesto! Accepto, fondament reconeguda, les gentileses primeres: la darrera qualitat, però, no puc en justícia reconèixer-la. Impossible. Encara que vós no ho hagueu observat, jo us dic, amic, que nosaltres, les dones, tenim una paciència infinita, de sant, o de recaptador de contribucions; una paciència estoica, que ens porta als més grans i admirables sacrificis. Paraula.

Un exemple, entre els molts que ara mateix puc presentar-vos: aneu al Coliseum, un dia d'aquests; aneu-hi. (I consti que a la casa Paramount els faig aquesta propaganda absolutament gratis). A les quatre de la tarda hi trobareu tres-centes dones fent "cua" per adquirir una localitat, localitat que els proporcionarà la satisfacció única, inigualable i indescriptible: el goig suprem de poder contemplar el charmant somriure d'En Chevalier.

Allí, a peu dret, aguantant el fred i la pluja, entre empentes i trepitjades, la Niní de Ayala, la Chon de Valdeiglesias i la Solita de Arnedo suporten, pel deu mil vegades admirable Maurice, la terrible torutra d'haver d'immiscuir-se entre "la gentuza". Les pobres noies han dinat cuita-corrents; no s'han adonat si el llenguado estava prou gratinat ni si la "poularde" estava ben bé al seu punt. Han pres "Montreux" en comptes de "Chatreuse" i han encès un "Abdulla" en lloc d'un "Luke". Amb la digestió a mig fer i el capell de gairell, han fugit angunioses i emocionades, de dret cap al Coliseum.

—Corri, corri — pregaven al xofer —. Avui porteu el cotxe amb una lentitud desesperant!

A la fi arriben. Res, ni ningú, els privarà de fruir durant una horeta llarga, en la muda contemplació del meravellós "chansonnier". Plourà, nevarà, les massegaran, les premsaran, les faran a bocins, les insultaran; però, ah!, elles es mantindran serenes i immutables. Revestides de santa resignació, i sobretot de paciència, sofriran tota mena de martiris amb tal d'aconseguir el cobejat seient.

Ja veieu, amic, com les dones tenen paciència. Jo, des que ho he pogut comprovar, estic que rebento de satisfacció dintre la pell. Ja començo a creure en les germanes de sexe. A aquest pas, i posades ja en el camí d'aconseguir virtuts, espero que no trigarem gaire en assolir la veritable, la plena i absoluta perfecció.

Anna Maria MARTINEZ SAGI

POLITICA DE REALITATS

El pànic, la por que els daltabaixos monetaris de les altres nacions tinguin a casa nostra repercussions veritables, unit a la indigesta que els resulta a moltes dames la República, sota l'imperi de la qual creuen de bona fe que s'han de produir totes les calamitats apocalíptiques, ha creat una nova malaltia, el nom de la qual em resultaria difícil de definir, però que tot i ésser deplorable no deixa d'estar revestida d'un caient grotesc que us fa riure tot pensant en la paradòxa que els que tenim "la sort" de no posseir res i per tant no correm el risc de perdre res, som realment una gent digna d'enveja.

Aquesta por, però, que en algunes es tradueix en uns planys ridículs, i en una pèrdua completa de la pròpia dignitat en altres, esdevé un estímul que si té l'avantatge de fer moure en el noble afany de capacitar-se per al treball a un nucli social femení que no acostumava a preocupar-se'n gaire, en decantar invariablement els seus passos vers professions intellectuals aplicades al comerç, en la majoria dels casos, té l'inconvenient d'engrossir amb això els rengles ja prou considerables de mecanògrafs, comptables, etc.

Es ja d'ençà de la guerra europea que l'educació de la dona a casa nostra en anar guanyant cada dia posicions en el sentit de pràctica, ha fet que aquesta sentís una preferència marcada per les professions de caient intellectual amb evident menyspreu de les manuals. I si això passa de la Landa d'aquelles que no les aprenen per una necessitat immediata, sinó de cara a les circumstàncies que es puguin presentar, ja no cal dir el que s'esdevé amb les altres, aquelles que tenen una urgent necessitat d'encarrilar les seves activitats vers un terreny d'immediats beneficis. Naturalment que això, i en particular de la banda d'aquestes darreres és un fet ple de lògica. La nostra dona de la classe mitjana no té gaires oficis per triar. O mecanògrafa o obrera de l'agulla, i quin dubte hi ha que d'aquestes dues professions la primera ofereix molts més avantatges que la segona.

L'abandó en què des del punt de vista social es troba, ens portaria a fer d'aquesta qüestió un estudi massa llarg per a aquestes pàgines. Recordem, però, una obra de Margarida Nelken, "La condición social de la mujer en España", on la que és avui diputada socialista demostra conèixer bé això. Es d'esperar que ella o alguna de les seves companyes s'ocuparà al parlament de la República, d'aquest problema, que no per ésser callat deixa de tenir en la vida d'Espanya una importància molt complexa, i l'eficaç solució del qual, d'altra part, ara al començ de l'actuació de la dona en la causa pública demostraria a la legió de les indiferents que la política serveix per a quelcom més que per a passatemps dels homes.

Es parla amb temença que la dona no està preparada menys per a convertir-se en electora que en elegible, i el record dels moments passionals que precedeixen a tota elecció popular, i que algú qualifica de corrupció de menors collectiva, fan témer que sigui presa fàcil del propagandista extremista més afí al seu temperament, cosa en la qual, d'altra banda, no seria pas innovadora la dona, perquè ja som vells de veure-ho en l'home.

Però jo penso, que al costat d'aquell tòpic tan vell i que de tant sentir-lo a dir ha perdut ja el seu significat, convertint-se més aviat en un terme manyac, en una floreta, que "la dona no té gaire seny", n'hi ha ara un altre de més modern i que se'ns aplica sovint com un retret, i és el que diu que les dones tenim un sentit exclusivament pràctic de la vida, que estem carregades de materialisme.

D'això jo no sabria si plànyer-me'n o si alabar-me'n. De totes maneres, si és que resulta veritat, que no càpiga cap dubte que per poc que pugui orientar-se, la dona no es decantarà sistemàticament cap a l'extrema dreta o cap a l'extrema esquerra, sinó del costat precís d'on vegi que surten realitats que serveixen pe. al millorament d'ella i benefici des que estima.

LOLA COS

INTER NOS

Senyores i senyors: ja us podeu divorciar.

Les Constituents han aprovat la primera llei del divorci que tindrà vigència a Espanya. No es pot negar que la República o, per ésser més exactes, els seus representants a Corts, han demostrat que l'afluixament del vincle conjugal els semblava una de les necessitats més peremptòries de la societat espanyola. Abans d'aprovar la llei electoral, abans de començar a discutir l'Estatut i la reforma agrària, ha estat sancionada la llei del divorci.

Senyors i senyores, no feu compliments; si esteu tips d'un matrimoni mal reeixit, divorcieu-vos. La llei us dóna tota mena de facilitats per a recobrar la vostra independència. És una de les més liberals que hi ha a Europa. Tant, que n'hi ha molts que se n'escruixeixen i pressenten per un esdevenidor pròxim la formació d'una societat governada per l'egoisme més ferotge.

Confessem que no som tan pessimistes. O, si voleu, confessem que som ja tan pessimistes respecte al passat i el present de les societats que ens resistim a creure que llur egoisme pugui augmentar gaire en l'esdevenidor per obra d'una llei del divorci.

Cal tenir en compte que el règim matrimonial depèn no sols de la llei, sinó de la posició econòmica. El Coran, codi sagrat dels musulmans, permet la poligàmia, com tots sabeu; però, de fet, a les terres del Profeta no té harem sinó el magnat que pot mantenir-lo. L'home pobre és monogàmic i gràcies. No sols no gaudeix de la presència d'una dona plaent que sigui com una anticipació de les huris, sinó que s'ajunta amb una dona pacient i treballadora, que, si cal — i cal sovint —, arrossega l'arada al costat del rocí o de la somera.

És possible que el divorci, tot i que la República l'abarateixi i el faciliti, resti en bona part una solució de luxe. L'obligació de passar aliments a l'altre cònjuge i als fills, que incumbeix en molts casos al marit que pretén desfer el vincle, és una complicació seriosa que no tots els homes es trobaran amb forces per resoldre. La coacció del Codi civil desapareixerà, però subsistirà la de la butxaca.

Algun precepte que, a primera vista, esgarrifa, com per exemple, la facultat que es reconeix a cada cònjuge de separar-se de l'altre en cas que aquest pateixi malaltia inguarible, mirat serenament no és la porta oberta a la crueltat: n'és tan sols la consagració externa. De fet, l'home o la dona que és capaç de divorciar-se perquè el seu company o companya ha tingut la desgràcia de restar baldat o d'esdevenir epilèptic, abans del divorci cometrà qualsevol canallada equivalent. Cal tenir sempre molt en compte que les lleis, la influència de les quals no hem pas de negar, no són tanmateix, ni seran mai, aptes per a imposar la pietat.

És sens dubte la situació dels fills allò que més justament preocupa en aquest problema. Cal triar entre els inconvenients d'una llar integrada per uns pares legítims, però mal avinguts, barallats o immorals i els d'una llar formada per un d'ells que s'ha tornat a casar després del divorci. És impossible de mesurar, ni que sigui en termes generals, la densitat d'uns i altres inconvenients a fi de treure'n conseqüències de caràcter universal. Cada casa és un món, cada parella és un món. Existeixen, sens dubte, parelles mal avingudes en tots els terrenys, però que acompleixen força bé llur missió d'educadors dels fills. Veiem en canvi bons matrimonis (n'hi ha de bons: no n'hi ha de deliciosos) que resulten uns pèssims educadors. Al costat del tipus clàssic de la marastra malcarada i del parastre malcat, la vida ens ofereix nombre d'exemples de madrastres i padrastres que no manquen ni de tendresa ni de bona voluntat envers els fills d'un altre o d'una altra.

Per contra, el divorci ràpid i econòmic evitarà certes situacions horribles que tots hem entrevist. Exemple: una muller abandonada pel marit amb una colla de fills i obligada, a causa de les dificultats que fins ara ha ofert el divorci, a exercir les seves feixugues funcions de cap de casa amb totes les minves que el Codi civil imposa a la dona casada; i per si això fos poc, sotmesa de tant en tant, per part del marit, a una mena o altra de chantage.

Ah, senyores i senyors!, la llei que acaba de promulgar la República té avantatges i inconvenients, com gairebé totes les lleis humanes. Als costums, a la religió, a l'opinió pública, al seny de la raça, els pertoca d'augmentar els uns tot fent minvar els altres.

El cert és que un cop separat l'Estat de l'Església no era lògic ni possible que es mantingués a ultrança la indissolubilitat del vincle conjugal.

Resum. Sóc partidari del divorci? Sols en casos excepcionalíssims i mai per motius romàntics.

Aprovo la llei del divorci? Sí, perquè en aquest punt sóc liberal i no encomano a la llei, sinó al costum i a l'educació psíquica, la tasca de mantenir unides les parelles.

Carles Soldevila

Senyores i senyoretes

—Senyora o senyoreta?

Aquesta pregunta, que ens és feta sovint en un to polit, correctíssim, expressant el desig d'acomplir el petit protocol social, és, per a nosaltres, en realitat, una indiscreció, gairebé una grolleria.

Efectivament, preguntar-li a una dama a qui s'acaba de conèixer si és casada o soltera no resulta gaire discret; i recordar-li a una soltera que ja té edat per a no ésser-ho encara ho resulta menys.

Voldríem que el nostre Institut d'Estudis Catalans declarés fora d'ús la paraula "senyoreta" en el mateix sentit que avui se li dóna: per incorrecte, per absurda i per cruel.

. . . . . .

—Senyora...

—Senyoreta...

Tenim les dones dividides en dues classificacions. Dues menes diferents. Dues espècies no físiques ni morals, sinó legals.

I aquesta divisió resulta de vegades tan còmica com ho seria la dels homes en "senyors" i "senyorets".

Perl, a més, resulta tràgica... Cruel, com he dit ja; si, cruel. Abans dels vint anys ningú no ens diu "senyora"; ningú no ens fa la pregunta:

—Senyora o senyoreta?

A mesura que avancem pel camí dels trenta es fa més freqüent l'allusió, i més mortificadora. Contestem sempre amb un somriure de fingida indiferència, darrera el qual s'amaguen totes les recances, tots els records de coses amargues—desenganys?... fallides?... veritats crues descobertes al mirall?...

No pot enganyar-nos la galanteria. Qui no ens coneix—el botiguer, el tramviaire, el taxista—ens diu "senyora", guiat pel nostre aspecte. Els altres ens diuen "senyoreta", però amb el tractament protocolari no aconsegueixen més que fer-nos adonar del ridícul constrat entre el diminutiu que se'ns aplica i la nostra figura ja molt allunyada de la infantilitat.

. . . . . .

Cal desarrelar el costum absurd que es presta tant a les frases de drama, de comèdia, de sainet i fins de vodevil.

Quan ens adrecem a una persona no volem més que donar-li un tractament respectuós: senyor, senyora. No ens interessa pas posar en el tractament allusió de cap mena.

¿Què es vol significar, doncs, amb el títol de senyoreta? ¿Que tenim en compte l'estat civil de la interlocutora? ¿I per qui; l'hem de tenir en compte en una conversa que no s'hi relacioni? Per altra banda, aquesta referència seria incompleta, car el mot "senyora" no ens diu si la senyora és casada, vídua o divorciada.

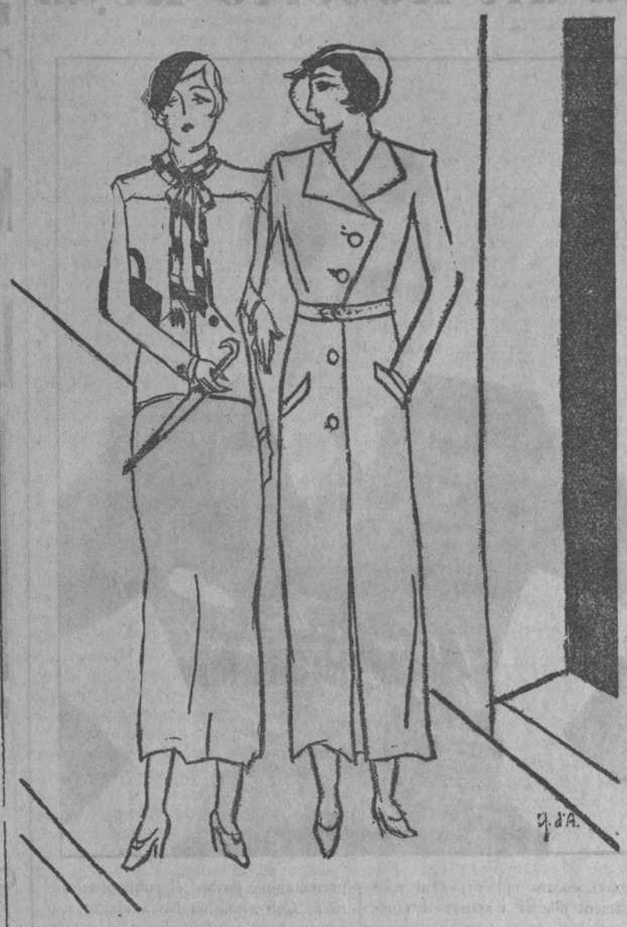
Ja ens estaria bé, com a lògica—no com a urbanitat, perquè continuaria essent una indiscreció—, que el diminutiu de senyora fos atribut de la donzella... Això ens estaria bé si no es tractés d'una qüestió tan problemàtica, si no ens exposéssim a fer somriure a més de quatre, si no ens trobéssim en una època de sinceritat en qui fins la Moda—la més falsa de les institucions existents—per evitar hipocresies ha suprimit la tarongina del vestit de les núvies...

. . . . . .

¿Us semblen suficients les raons acabades d'insinuar per suprimir d'un cop el tractament de "senyoreta"? ¿Us heu convençut de la crueltat, de la incorrecció i de la manca de sentit comú que hi ha en l'ús d'aquest diminutiu? ¿Esteu decidits a esborrar la divisòria que classifica les dones d'acord amb el registre civil o els arxius de la parròquia? Si no, sapigueu que nosaltres ens hem proposat destruir-la, i que perseguirem incansablement aquests segells de "senyoreta" que ens pengen al coll com una medalla de les "filles de Maria".

ANNA MURIA

DOS MODELS DE MIG TEMPS

Un vestit sastre i un abric esportiu

Restaurant Catalunya
recomana a la seva distingida clientela i al públic en general, la incomparable
SOPA DELS PESCADORS Plat creació de la casa

EL BLAU [illegible] CARMI

Collars de fantasia

Cal només un temperament lleugerament observador per a adonar-se de la gran atracció que senten les dames modernes pels collars de fantasia.

Com també cal només tenir els ulls entrecoberts davant les vitrines per a tenir una idea de la fantasia que hom esmerça en la confecció dels collars.

A part dels collars de perles i de brillants i de maragdes, que hom no pot incloure dins l'epígraf "fantasia" encara que siguin la fantasia màxima, fa rodar el cap el pensar en la simple enumeració dels materials i objectes amb què es fabriquen els collars de fantasia...

Amb els esmalts que avui s'empren, i la complicitat del vidre, la qualitat dels collars de fantasia passa a segon terme i, en canvi, la color és el que quasi sempre decideix l'elecció.

Fins fa pocs anys en dir collar de fantasia, s'entenia collar d'abaloris: és a dir orgia de llum i de color, transparència acolorida al damunt del seti de la pell femenina...

En l'actualitat dir collar de fantasia és dir ben poca cosa. Tant pot tractar-se d'un enfilall de cargols de mar com d'una tira de pèsols tendrals convenientment desfigurats.

Vint anys enrera, però, ja s'havia arribat a la confecció de collars amb pastes per a sopa, encara que avui i d'una manera descarada es fabriquin amb els pinyols de totes les olives farcides que s'elaboren clandestinament.

Quan tenia nou anys, i em preparaven per fer la Primera Comunió, i cada lliçó de doctrina cristiana em valia una peça de dos rals, que em deixava sota el coixí un "dependent" amb ales de la banca celestial, recordo perfectament que amb un afany desmesura d'acumular petites monedes d'argent, em llançava al coll de les dides opulentes que amb aquells collars de fantasia fets amb peces de dos rals es passejaven pel Passeig de Gràcia com unes senyorasses...

De la certesa de l'anècdota que acabo de reportar, en responc.

I referent als collars de pasta de sopa, amb molt de gust transcric un paràgraf d'un article publicat l'any 1912 en el "Blanco y Negro", perquè les meves lectores es convencin que de tant en tant anem documentats. Per aquella època ja escrivien els plumífers madrilenys:

"Ya ha llegado al colmo la moda de los collares. Se confeccionan hasta de pastas para sopa, y a decir verdad, los hay que producen muy buen efecto."

El tema dels collars de fantasia femenins és més important del que hom creuria de bell antuvi. Adhuc a mig tractar-lo, apareix encara amb proporcions més gegantines.

Ens proposem, doncs, d'insistir aviat sobre el tema iniciat avui anant, si pot ésser, fins a l'origen d'aquests deliciosos complements de la indumentària femenina.

CARLES SINDREU

UN JOIER J. ROCA
RAMBLA CENTRE, 33
PASSATGE BACARDI, 2

DONA CATALANA:
Ensenyals de llegir en català.
Ensenya'ls d'escriure en català.

informació del cinema

El que ens ha dit Roberto Rey...

Es cosa de no dir l'interès que sent el públic, i més encara el públic femení pels actors de cinema. D'un temps ençà Barcelona n'ha estatjat alguns que s'han vist aclamats arreu on han passat. El que ha cridat, però, més l'atenció ha estat el simpàtic Robert Rey.

En vista que arreu on jo anava les dames i damiselles em preguntaven d'ell infinitat de coses, vaig decidir de fer-li una interviu. Amb aquesta idea em vaig dirigir a l'Hotel Colom, on s'estatja, i quan anava a telefonar a l'habitació de l'"astre" per tal de preguntar si tenia una estona lliure per dedicar-me, el simpàtic Aracil, artista i apoderat de Rey, s'apropà a saludar-me:

—Què feu ací, Ventura?

—Precisament demanava pel vostre amic Robert Rey.

—Doncs ara baixa.

I efectivament, somrient i simpàtic, el popular artista es dirigia a nosaltres. Va saludar-me cordialment, i, en saber el meu intent, va dir-me amb un posat com una miqueta concirós:

—¿Voleu dir que a les vostres lectores els interessa saber quelcom de la meva vida, de la meva carrera artística?

—Precisament ho faig a petició d'algunes, i ja sabeu que en les dones el que priva és la competència.

—Bé, què voleu saber de mi?

—...?

—Vaig néixer a Valparaíso, de pares espanyols, i vaig començar la meva carrera d'actor de teatre a Barcelona. Per aquest motiu estimo i em plau tant tot el que fa referència o en record· aquesta ciutat.

—...?

—Madrid també va donar-me una gran demostració d'afecte quan vaig debutar allí.

—...?

—L'opereta i la sarsuela, i entre els meus èxits recordo les que eren les meves obres dilectes "Don Quintín el amargao", "Los cadetes de la reina", "Molinos de viento", "La duquesa del Tabarín"...

—...?

—Tot d'una vaig sentir-me atret pel cinema, i vaig marxar cap a França a fi de procurar-me una oportunitat per treballar-hi. Malgrat de les oportunitats teatrals que tenia a Espanya, vaig deixar el teatre, i a París falta gent! a fi de conreuar la meva afició, i, mentre l'oportunitat cinematogràfica no venia, de dedicar-me a "chansonier".

—...?

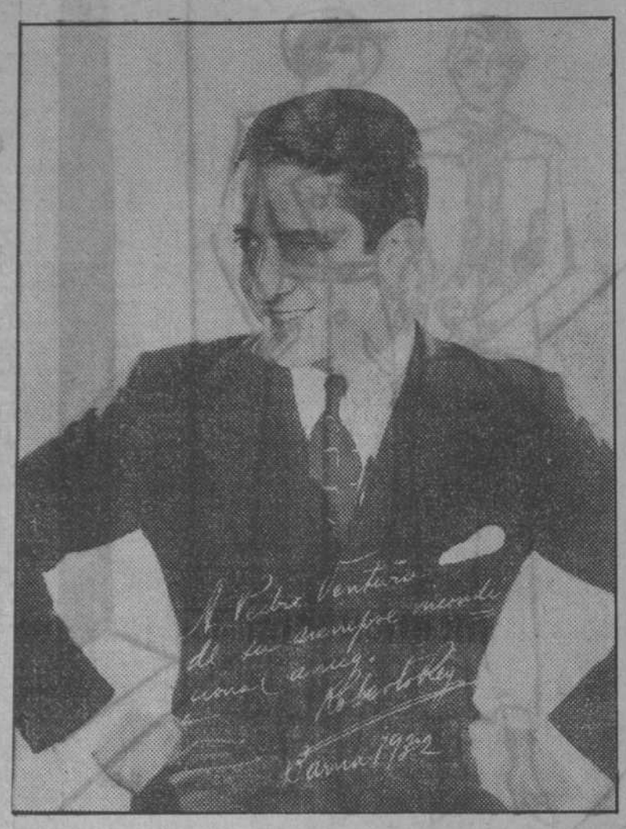
—A tots els millors music-halls d'Europa. He estat a Anglaterra, França — naturalment, — Itàlia i Alemanya. El meu treball en el music-hall ha estat el que més ràpidament m'apropà a la cinematografia. Mentre estava treballant a París vaig tenir la gran satisfacció de la meva vida; el primer contracte per fer pellícules va oferir-me'l Metro Goldwyn; però el meu futur d'actor de cinema va quedar consolidar en oferir-me Paramount un contracte molt més avantatjós.

—...?

—La primera pellícula que vaig fer per Paramount va ésser "Un hombre de suerte", i de totes les que he fet per aquesta casa encara manca presentar "El caballero de frac".

—...?

—Per a mi "Un hombre de suerte" va ésser una pellícula molt interessant: vaig tenir en ella un dels papers més apropiats que he interpretat. Ara, cinematogràficament, la millor de totes és "Un hombre de frac", però jo tinc, malgrat de considerar-ho així, esperances que trobaré una

oportunitat encara millor per al meu temperament d'actor i artista de cinema.

—...?

—Paramount m'havia designat per fer el paper de galan en "La gran duquesa i el camarero", però Chevalier, que aleshores era a París, de vacances, va voler-lo per a ell, i naturalment...

—...?

—Tenim en projecte una "tournée" interessantíssima, ja que són moltes les empreses que m'estan demanant que hi vagi a fi de poder complaure llur públic. També tenim algun projecte per Amèrica del Sud...

—...?

—La ilusió més gran de la meva vida hauria estat fer una pellícula a Espanya amb artistes espanyols i arguments i la resta d'elements de producció espanyols, però aquesta ambició meva, en la qual culminarien tots els meus ideals, tots els meus entusiasmes, no he pogut satisfer-la.

—...?

—Sí, veritablement. Es una llàstima que en aquest aspecte estiguem tan endarrerits. Si aquí tinguéssim un estudi, un estudi tan sols, ¡com em plauria a mi de treballar-hi...! Però què hi farem; cal que ens dediquem a esperar.

—...?

—Joinville està tancat, per ara, i cap dels actors espanyols no té contracte per als estudis francesos i americans. Tinc, però, algunes coses embastades per tan bon punt s'obrin els estudis de Joinville, així és que no és pas que pensi deixar el cinema pel teatre...

—...?

¡Oh, les meves emocions més intenses!... ¡Quina cosa tan difícil de contestar...

—...?

Ah...! Un dels moments en què he sentit una emoció més fonda fou el que, després de quatre anys de no treballar en el teatre, i després de treballar dos anys i mig sense públic, allunyat de tot el que representa una edulació i un estímul pel treball, vaig presentar-me davant el públic barceloní al Coliseum. No havia cregut mai que un hom pogués emocionar-se tant. Malgrat del meu costum de les "taules", no vaig tenir ni una sola paraula per remerciar aquella afectuosa acollida, aquell sincer moviment de simpatia. Vaig trobar-me cohibit per la mateixa emoció, i no crec tornar-la a sentir mai més.

—...?

—Tots en tenim d'anècdotes, però us en referiré una que contrasta precisament amb aquesta emoció que us he referit abans. Treballava a l'Empire de París, on cantava cançons. El públic aplaudia sorollosament, i va demanar-me que cantés una cançó en la qual hi havia un tros xiulat. Com sigui que el públic insistia en què jo cantés, per tal de complaure'l, vaig sortir a escena, i vaig dir més o menys aquestes paraules:

"Moilt agraït que, almenys, em donin a mi una oportunitat per xiular el públic".

Vaig cantar i xiular la cançó, que van corejar tots, i res més.

Mentre aquesta conversa tenia lloc, Aracil, Rey i jo havíem pres el café.

En aquell moment un "botones" va portar un bitllet tènuement rosat al meu interlocutor: vaig comprendre que "allò" era quelcom d'ordre particularíssim, i, remerciant-lo per la seva bondat, vaig acomiadar-me. Es cosa de no dir l'agraït i comprensiu somriure que em dirigí...

I recollint els meus apunts, vaig deixar Robert Rey, l'artista jove i simpàtic per excel·lència, l'enamorat de Barcelona que saborejava aquella missiva que indubtablement anava tan plena d'admiració com d'amor.

I després a Robert Rey se'l troba hom arreu on va. La nostra dolçament interrompuda conversa pot reprendre's a qualsevol dels locals elegants on l'aristocràcia femenina de la nostra ciutat concorre.

P. Ventura i Vergés

TIVOLI
Avui, dilluns, estrena
NORMA SHEARER
en
LA DIVORCIADA

Chester Morris
Conrad Nagel
Robert Montgomery
Pellícula premiada amb Estàtua d'Or, primer premi d'interpretació de l'Acadèmia de Ciències i Art Cinematogràfic
Producció
Metro - Goldwyn - Mayer

¿Heu assistit a la boda del tinent Niki amb la princesa Anna?

Vegeu avui al

Coliseum

Darrera gesta espectacular de
Chevalier
Lubitsch
i Paramount

Un pacte cinematogràfic

A França es parlarà molt, indubtablement, de la creixent paralització dels seus estudis, i per tant s'ocuparà de la depressió de producció i del problema que representarà per ells el mantenir els seus locals amb les seves produccions.

A nosaltres ens plau dir que el promedi de produccions franceses dóna un resultat de superioritat comparat amb el promedi de producció americana. El cinema francès ha guanyat molt. Els anys de repòs en què ha estat durant el reialme de la cinematografia americana li han servit per refer-se i collocar-se en un nivell no de quantitat, sinó de qualitat, molt superior a la cinematografia americana.

França, però, està treballant d'una manera insistent per protegir la seva indústria cinematogràfica i per donar-li un reforç durant aquesta època transitòria de crisi, i signa pactes comercials amb Hongria i Alemanya per tal de protegir la seva producció no tan sols al seu país, sinó als països estrangers.

El Consell superior de Cinema ha establert el següent projecte, presentat per determinades cases de França i Alemanya. El projecte d'internacionalisme cinematogràfic és el següent:

"Tota producció francesa fabricada a França per una societat francesa o per mitjà d'una collaboració amb alguna societat alemanya productora de pellícules serà considerada com alemanya i es podrà així beneficiar de tots els avantatges reservats a les produccions alemanyes fins avui, i per tant podrà ésser "lliurament introduïda i explotada a Alemanya.

"De la mateixa manera, tota producció alemanya fabricada a Alemanya, directament per una societat alemanya o bé amb collaboració amb una societat francesa, estarà considerada a França com a producció francesa i podrà beneficiar-se de tots els avantatges reservats a la producció francesa, poguent entrar i ésser explotada lliurament a França."

Nosaltres que a hores d'ara ens veurem obligats a veure, degut a les noves lleis aranzelàries, contratipus deficients de totes les produccions estrangeres. Nosaltres, que a hores d'ara estem mancats d'una producció per fer intercanvi comercial, podrem capir més que ningú els avantatges que representa pels esmentats països el nou projecte aprovat.

Per aquest motius ens trobem amb què una casa productora francesa els anys de vida de la qual podem comptar amb els dits d'una ma i en sobrarà algun, ja a formalitzat un acord entre una firma hongaresa i una casa alemanya per tal de produir pellícules amb diferents versions i ésser aquestes explotades simultàniament en els esmentats països.

La protecció de la indústria nacional cinematogràfica és a tots els països del món una de les preocupacions més grans dels estadistes. Aquesta indústria, les tendències artístiques de la qual, amb el nou model de film parlant, encara s'han de definir clarament, està estudiada com un dels problemes més interessants per resoldre entre les nacions productores.

Nosaltres no tenim material per lluitar, no tenim gèneres per oferir, i desgraciadament no hem aprofitat el temps en què la producció americana vencia en tots els aspectes, per estudiar l'assumpte i per posar-nos en condicions de desenvolupar-lo.

Són aquestes petiteses les que moralment ens deprimeixen a nosaltres mateixos. Els aspirants podrien o no servir, però mereixien un altre respecte que veure's objecte d'una broma d'aquesta categoria.

I serà per això que mentre tots els països tenen un dret al triomf nosaltres hem de restar en actitud passiva i més encara, humiliant.

ARICIA BRUN

matogràfica de les obres del famós poeta.

* * *

... que segons s'ha després dels primers debats, el tribunal que intervé en aquest assumpte no és massa favorable a Lehmann, i aquest crida i predica que aquesta adaptació cinematogràfica l'ha perjudicat molt.

... que segons ens conten de Joinville, als estudis Pathé Natan ha tingut lloc una festa oferta pels directius i directors d'aquesta casa a la premsa parisenca.

La festa consistí en un dinar i en la revisió d'algunes de les seves produccions.

* * *

... que una firma francesa ha adquirit els drets d'introduir a França els aparells de televisió de Baird. Com que diuen que el preu d'aquests aparells de televisió seran a un preu molt econòmic, se'n preveu una intensa demanadissa.

MARIANITA
per "la parella ideal"

... que la Societat de Censors de Films d'Anglaterra ha publicat la següent nota:

"Durant l'any 1931, 34 pellícules foren prohibides per la censura i 284 pellícules sofriren grans modificacions."

Aquestes pellícules contenien —segons ens diuen— "blasfèmies, propaganda política, allusions al príncep de Galles, escenes de disbauxes, balls lascius, immoralitats, temptatives criminals contra jovenetes, suïcidis i sacrificis humans".

La censura britànica ha denunciat la tendència, cada dia més accentuada, de les pellícules americanes sobretot, i de més a més, el nombre creixent de produccions que ells anomen sexuals i que són en perjudici del cinema parlant.

* * *

... que Jean Renoir ha fet, basant-se en l'obra de G. Simenon una bella pellícula—si els francesos no ens enreden—amb "La Nuit du Carrefour". Els intèrprets són Wina Winifred, Pierre Renoir, Dignimond, Lucie Vallat, Michael Durant, Gebret Kitty Pierson, Acuria G. A. Martin, Jean Mitry i Rabinovitch...

* * *

... que Alexandre Korda es dedica ara a dirigir obres humorístiques; començarà amb la de Courteline, "El tren de les 8'47", i seguirà amb "Le Controleus de Wagons Lits" i "Le Chasseur chez Martin".

* * *

... que s'ha constituït a França una nova Associació de producció, en la qual hi ha inclosos els noms de Georges Lacombe, L. Page, Calentin, Périnal, Aguettan, Roland, Manuel Charles Spaak i Marcel Specher.

DIXIANA
Bebé Daniels
producción RADIO

AVUI,
ESTRENA
AL
Kursaal

ufa
sonora
AVUI, DILLUNS,
7 DE MARÇ
ESTRENA AL
FANTASIO
Lilian Harvey
la màxima artista europea amb
André Roanne
en l'opereta còmica cantada en francès

Pez de tierra
(S'ha acabat l'amor)

Un monstre creat amb trossos de cadàvers
★ Vegeu aquesta pellícula impressionant al
CAPITOL

Parlem - ne

... que els francesos són la gent més aficionada del món als processos. Ara sembla que la vídua de Luitz Morat ha presentat una demanda de plagi a Julià Duvivier, perquè, segons ella diu, aquest ha copiat per a la seva versió parlant del "Cinc Gentlemen Maudits", l'obra cinematogràfica muda del mateix nom i argument que va realitzar anteriorment Luitz Morat...

ELISSA LANDI
Recordeu aquest nom

... que un altre procés sorollós és el que s'està debatent actualment entre els hereus de Rostand, Rosemond, Gerard i Maurice Rostand i M. Lhemand, el director del teatre de la Porta de Saint Martin, degut a què Tourjansky ha realitzat una versió parlant de L'Aiglon, i Lheman l'ha presentada al seu

Francesc Macià i Catalunya

El president de la Generalitat, acompanyat de Gassol i Sunyol Garriga, visita Piera, Gelida i Masquefa

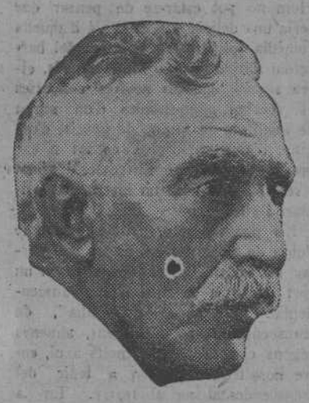
L'entusiasme popular i les ovacions al President de Catalunya

A GELIDA

Ahir, a dos quarts d'una del migdia, sortiren de Barcelona en direcció a Piera el President de la Generalitat de Catalunya, senyor Francesc Macià, acompanyat del conseller de Cultura de la Generalitat, senyor Gassol, i el diputat a les Corts Constituents senyor J. Sunyol i Garriga.

En un altre cotxe seguien el senyor President el cap de cerimonial, senyor Rubí, i el secretari del senyor Macià, senyor Joan Alavedra.

En arribar a Gelida foren obsequiats amb un dinar íntim, al qual assistiren l'alcalde de Gelida, senyor Angel Oller, i els senyors Martí Planes i Joan Bertran, primer i segon tinents d'alcalde, respectivament, de l'Ajuntament d'aquella població.

El President i els seus acompanyants sortint de Gelida

Mentre el dinar tenia lloc, començà a córrer pel poble la nova de l'arribada del senyor Macià, acudint una gran gentada al local de la Societat Choral Artesans, que en un moment quedà ple de gom a gom.

El President de Catalunya i els seus acompanyants hi anaren a prendre café, i foren ovacionats pel nombrós públic que els esperava.

Allí el senyor Macià fou saludat pel president de l'entitat, senyor Miquel Font, i pel president de la Joventut d'Esquerra, senyor Antoni Ferran.

Moments després hi acudiren el representant del Comitè Comarcal del Penedès, Joan Esteve, el jutge de Gelida, senyor Parés, i tots els regidors d'aquell Ajuntament.

En vista de la molta insistència del públic, el conseller de Cultura, senyor Gassol, va dirigir la paraula al poble.

Començà expressant la molta satisfacció que sentia per haver-se detingut a Gelida, ja que això li donava ocasió de conèixer i saludar aquell poble. Digué que una de les coses millors que fa el senyor Macià són aquests viatges tan freqüents a diversos llocs de Catalunya, puix que sols d'aquesta manera és com arriba a assabentar-se de tot el que Catalunya desitja i necessita.

Diu que si alguna vegada s'hagués de defensar l'arbre que simbolitza Catalunya, la branca que representa Gelida no fóra pas de les darreres a respondre. Es complagué, en veure reunides en aquell lloc persones de tots els matisos, i digué que confiava que es mantindrien sempre units per arribar a defensar l'Estatut, o bé per celebrar la seva concessió, tot i no oblidant que són fills de Catalunya.

Llargs aplaudiments premiaren les paraules del senyor Gassol, que s'empalmaren amb els que el poble tributà al senyor Francesc Macià, quan aquest s'aixecà per fer ús de la paraula.

El President de la Generalitat va començar saludant els seus amics i remerciant la recepció que li feia el poble de Gelida.

Digué també que ells lluitaran amb lleialtat, i que el caciquisme ja és mort, i hem de procurar que aquell no torni a ressuscitar.

Digué també que els homes de sentiments d'esquerra respectaran les minories, que quedaran estructurades en les futures Corts Catalanes.

Aquestes minories han d'ésser tractades amb gran lleialtat i cavallerositat. Volem elevar Catalunya —seguí dient—fins a posar-la al costat dels pobles que serveixen de guia i que amb els seus ideals il·luminen el món.

Examinant l'obra cultural i sanitària dels Ajuntaments i dels Governs d'abans i durant la dictadura, diu que nosaltres no podem pas seguir-la. Al contrari. Nosaltres hem d'acabar amb la xifra enorme del 50 per cent d'analfabets que existia a Espanya.

Per això volem construir moltes escoles—afegeix el senyor President—. Volem també enfortir el nen, seguint l'exemple dels Estats Units, en els quals d'un 4 per mil de mortalitat han descendit a un 1 per mil.

Hem de preocupar-nos de l'ensenyament total del nen: de fer sanatoris; de crear cliniques, d'installar hospitals, d'adoptar totes les mesures sanitàries, necessàries al poble de Catalunya.

Amb seny, hem d'arribar a fer de Catalunya, un espill per als altres pobles."

Cita el cas de Canet, on malgrat haver d'enviar a buscar a l'estranger tot el que fa referència amb la indústria de teixits, es troba que tot pot exportar-ho novament fora d'Espanya.

Diu que amb seny i voluntat, està segur que Catalunya arribarà on volen els catalans.

Amb tot la vostra conducta —acaba dient— espero que sabreu fer-vos dignes de la llibertat de Catalunya.

Una grandiosa ovació coronà les paraules del president de la Generalitat.

En sortir del local, la filla de l'alcalde, senyoreta Angela Oller, obsequià amb un ram de flors el senyor Macià. A continuació el president, acompanyat del senyor Sunyol i la resta de la comitiva es dirigiren a visitar el solar on han d'installar-se les noves escoles de Gelida, fent grans elogis, tant de la capacitat dels terrenys com també de la situació espléndida que aquells ocupen.

A PIERA

La comitiva es dirigí immediatament a Piera on pot dir-se que tot el poble havia sortit fora la carretera a esperar el senyor president. Al cotxe presidencial hi prengueren seient, vinda el conseller de Cultura senyor Gassol, l'amic Sunyol i Garriga, l'alcalde de Gelida, el qual en entrar al terme de Piera cedí el seu lloc a l'alcalde d'aquella població.

VISITA A L'AJUNTAMENT

L'automòbil del senyor Macià es dirigí cap a l'Ajuntament una vegada formada la comitiva.

Obrí la marxa una banda de música i seguien els nens i nenes de totes les escoles de Piera i totes les entitats amb les respectives Juntes i banderes desplegades. Al voltant del cotxe i darrera d'aquest hi anava una gernació formidable, ronca de tan cridar visques a l'"Avi" i també al "nostre diputat" i al "Poeta de Catalunya".

La majoria de balcons del poble estaven endomasats i a diversos llocs s'havien posat cartells, amb grans inscripcions saludant el president de Catalunya.

En arribar a l'Ajuntament el senyor Macià fou saludat per molts representants dels pobles d'aquella comarca i també pels senyors Sanahuja, tinent d'alcalde de Piera i M. Orpi, jutje d'aquella població i el senyor Joan Ros, rector del poble.

El públic reclamà la presencia del senyor Macià al balcó de la Casa Consistorial, i es veié obligat a dirigir la paraula a la multitud.

El senyor president agrí l'arribada que se li tributava i es felicità de veure reunit allí a tot el poble, car allò volia dir que els ideals que predica es van realitzant, car tan sols els ideals d'amor poden iuntar a tot un poble.

Recomanà que recollissin aquests ideals com una bona llavor, perquè un aplaudiment unànim acollí les paraules del senyor Macià, i es repetiren les manifestacions d'entusiasme, mentre els nens i les nenes dels collegis cantaven "El cant del poble" Seguidament fou servit el lonx amb que l'Ajuntament de Piera obsequiava el president de la Generalitat. Féu l'ofertment l'alcalde de Piera, i li contestà en breus paraules el senyor Macià per a remerciar-li l'ofrena.

ACTE D'AFIRMACIO REPUBLICANA

Acabat lonx el president, junt amb els seus acompanyants, es dirigiren al Centre Republicà Catalanista, el qual ja estava atepeit de públic, fent-se del tot impossible poder entrar ni una persona més.

Presidí l'acte el senyor Macià a qui acompanyava el senyor Gassol i el senyor Sunyol i Garriga, junt amb l'alcalde de Piera i el president de l'entitat.

Aquest obrí l'acte, i pronuncià breus paraules per posar-se incondicionalment a les ordres del president de la Generalitat, per tot el que fos necessari pel Lé de Catalunya. Aquestes paraules foren molt aplaudides.

PARLAMENT DE ROC BORONAT

A continuació féu ús de la paraula el senyor Roc Boronat el qual coincidí en aquella població veuint d'Igualada.

Diu que serà molt breu car el senyor Macià encara ha d'assistir a un altre acte a Barcelona. Conjura els reunits a no fer ni un pas enrera per aconseguir tot el que de dret pertany a Catalunya per marcar el pas dels catalans i que tan sols portant-se com a persones dignes tindran abast, aquelles paraules pronunciades pel president "Catalunya tindrà l'Estatut quan ella vulgui". Fou molt aplaudit.

DISCURS DE SUNYOL

Seguidament fou concedida la paraula al nostre amic Sunyol i Garriga, el qual en aixecar-se a parlar escoltà una llarga ovació.

Començà agraint la distinció de convidar-lo a aquell acte i a felicitar el Centre Catalanista Republicà per l'encert d'haver fet presidir la inauguració pel president de la Generalitat i pel conseller de Cultura. Potser per ésser conseqüent amb l'actitud silenciosa —seguí dient Sunyol—adoptada per mi des que tinc l'honor de representar aquest tros de la nostra estimada Catalunya a les Constituents espanyoles, m'hauria de seure sense afegir ni un mot de més. En efecte, he dit sempre que en aquest període preconstituent de Catalunya, al meu entendre, el millor servei, el servei més patriòtic que hom podia oferir és el de fer tot el possible perquè se sentís ben alta, ben forta, ben clara i ben sola la veu del president de la Generalitat, que és la veu de l'ànima catalana.

Però avui que em poso per primera vegada en contacte amb vosaltres des que vàreu fer-me dipositari de la vostra confiança elegint-me diputat, teniu el dret de demanar-me comptes de la meva actuació i jo l'obligació ineludible d'explicar-la amb tota claredat.

Jo vaig comprendre que el meu triomf era degut exclusivament a l'honor d'ésser presentat al poble per Francesc Macià i a figurar en una candidatura d'esquerra; i jo, que no pertanyia ni pertanyo a l'Esquerra Republicana de Catalunya, tenia i tinc el deure de collaborar amb lleialtat i disciplina amb els homes que avui dirigeixen Catalunya.

Es cert que la revolució la vàrem fer tots, però no és menys cert que la varen dirigir audaciosament uns quants, i a ells els correspon avui encara el dirigir el poble de Catalunya. Als altres, o servir-los lleialment, o, si més no, no posar entrebancs a llur tasca.

Als meus antics amics polítics i sempre estimats compatricis i als meus adversaris de tota la vida que també s'han dit catalanistes els vull dir que no és l'hora de sentir impaciències de govern. Aquestes impaciències avui voldrien dir, o una inconsciència que els incapacitaria per governar demà o un desvergonyiment absolut que els incapacitaria per governar mai més. (Molts aplaudiments.)

Mentre no tinguem l'Estatut cal anar a l'unió més perfecta de tots els catalans essencialment liberals i republicans, perquè de les nostres baralles se n'aprofiten els altres. Ja ens vagarà després de matisar el nostre catalanisme i el nostre republicanisme.

Ara mateix, fa pocs dies—continuà dient Sunyol—, com a resultat d'un diàleg admirable entre el nostre President i Alexandre Lerroux, un home liberal, una valor positiva d'aquesta nova Espanya republicana, Lluís Bello, a qui jo vull retre públic homenatge d'admiració, ha pogut dir que allò que rebutgés Macià ja es trobarien catalans que ho acceptessin. Cal demostrar l'error de Lluis Bello. Es cert que Primo de Rivera va trobar un Viver i un Milà, però avui el poble de Catalunya ja no toleraria els Milàs i els Vivers encara que es diguessin republicans.

Acabà el nostre amic demanant que se'l deixi en el lloc més modest de tots, "en les darreres rengleres de l'exèrcit de la salvació de Catalunya, no per trigar més a enfrontar-se amb l'enemic, sinó per ésser dels primers a trobar-se amb els traïdors que intentessin desertar de la causa de Catalunya".

Una formidable ovació acollí les paraules del senyor Sunyol, ovació que es lligà amb la donada al conseller de Cultura senyor Gassol quan aquest s'aixecà per parlar.

DISCURS DE GASSOL

El senyor Gassol féu un bell parlament en el qual glossà el formós panorama que es contempla des de Piera i l'espléndid paisatge que ha pogut admirar durant tot el camí.

Compara les roques milenàries de Montserrat amb els anhels de llibertat de Catalunya.

Amb paraules plenes de poesia dedica brillants paràgrafs al president Macià, demostrant així l'encertat que estava el poble en cridar "Visca el poeta de Catalunya!".

Diu que avui ha passat per Catalunya un vent que ha tot ho ha abrandat emportant-se tot el podrit i portant la República. Però hi ha un recó —diu—on el vent ha bufat més fort, i aquest recó és a Piera. La prova d'això és l'espectacle que esteu donant; des del rabassaire fins al capellà, tothom ret homenatge a En Macià. Compara la República amb un plançó tendre, i diu que els pagesos han de vigilar perquè el pugó, que en aquest cas és la campanya de les dretes, no pugui arribar a matar-lo.

Amb brillants conceptes invita el Poble de Piera a què es mostri sempre unit, ja que no tenen dret a donar la sensació de divisió, ni pels de fora ni per ells mateixos. Diu que mostrant-se sempre units quan s'hagi de resoldre algun problema, aquest es resoldrà en català. Promet tornar a Piera un altre diumenge, i acaba dient que estiguin ben disposats a treballar per Catalunya.

El públic premià el parlament del senyor Gassol amb una ovació eixordadora. En aixecar-se el president de la Generalitat l'aspecte de la sala és imponent i duren més de deu minuts els aplaudiments i visques amb què és obsequiat.

PARLA EL PRESIDENT MACIA

Demana per ésser breu, car l'esperen a Barcelona. Digué que com a homes d'esquerra es troben fortament separats de les dretes. "Les dretes no senten la mateixa cultura que nosaltres—diu el president—. Nosaltres volem una cultura que sigui igual per tots, tant per l'infant pobre com pel ric. Tenim, doncs, una feina formidable a realitzar. Hem de construir tot el que no varen voler construir els altres. Hem de crear escoles. Hem de crear guarderies i cases de repòs; hem de reduir el nombre de la mortalitat infantil a Catalunya. Penseu que per realitzar tots aquests treballs la Generalitat seguirà en el camí emprès, que és el camí de la llibertat.

Acaba recomanant que treballin per l'esquerra, per treballar millor per Catalunya, i que el que ell decideixi ho decidirà després d'haver-ho pensat ben bé, ja que desitja que quan Catalunya es governi ella mateixa pugui ésser un exemple mereixedora del respecte de tot el món.

L'ovació unànime que es tributà al senyor Macià és indescriptible. Tot el poble l'acompanyà fins al cotxe, el qual es vegé obligat a marxar al pas durant una bona estona a causa de la gran gernació que el voltava.

VISITA A MASQUEFA

Eren les vuit del vespre quan el senyor Macià i els seus acompanyants emprengueren el viatge de tornada a Barcelona.

A Masquefa el president de la Generalitat fou saludat per l'alcalde d'aquella població, senyor Joan Bonastre, acompanyat d'altres autoritats.

ARA DIUEN QUE CATALUNYA TINDRA EL SEU ESTATUT AL MES DE MAIG...

ÇUE ENS DEIEN UN ANY ENRERA?

En aquests moments, lector catalanista, t'interessa de comprar el llibre de recent aparició

Amb els braços oberts...

(Reportatge de l'Estatut)

per

L. Aymamí i Baudina

Obra de gran actualitat política i d'un interès històric evident. -- Un veritable documental anecdòtic de l'Estatut

Apèndix interessantíssim: El Pacte de Sant Sebastià. La República Catalana i la història. -- El primer Govern de Catalunya. -- L'entrevista del 17 d'abril. -- Paraules d'Alcalà Zamora. -- La propaganda de l'Estatut. -- Text integre de l'Estatut de Catalunya

Un volum de prop de 200 pàgines: 3'50 pessetes

De venda a totes les llibreries

Editorial Políglota - Petritxol, 8 - Barcelona

Los borbones de España

Història patològica d'una monarquia degenerada

per Gonçal de Reparaz (fill)

Heus ací un llibre interessantíssim; tant, que no podem superar la temptació de comentar-lo. No es tracta d'un llibre d'imaginació; ans bé, d'un document viu, palpitant, extret directament de la història i d'altres documents, encara més directes. Interessant pel seu contingut i per l'oportunitat de fer-lo sortir al carrer justament en aquests moments tèrbols. No cal oblidar que tot just fa nou mesos que ens hem tret del damunt el feix feixuc d'una monarquia degenerada; i aquest llibre, en el qual es posen de manifest, recolzades amb una abundant i autèntica documentació, totes les xacres físiques i morals de la monarquia i dels seus representants, ens ve a recordar oportunament que en treure'ns-la del damunt no anàvem pas gens desencaminats. En aquests moments d'extremismes desenfrenats, de dreta i d'esquerra, el llibre d'En Gonçal de Reparaz (fill) és un toc d'atenció. No ens deixem, doncs, embalar pels extremismes exacerbats de tota mena que ara esmercen les forces llurs en la tasca lloable de la pertorbació sistemàtica i organitzada contra la República, i pensem que, possiblement, darrera d'aquests pot haver-hi gat amagat.

El títol del llibre dóna una idea clara del seu abast i de la seva importància. Reparaz (fill) ens retrata d'una manera exacta, precisa, a través de les tres-centes planes atapeïdes de lletra i farcides de notes documentals, que componen el llibre, la generació de Borbons que assolaren, un darrera l'altre, el país; tots ells marcats amb l'estigma de la degeneració patològica, que es traduïa directament amb enormitats de tota mena: socials, econòmiques i polítiques; amb esclats de tirania, realitzades per idiotes i amb tota mena d'immoralitats i de negocis bruts, duts a cap sense escrúpols amb els cabals del país i en profit d'aquells reis i dels que els voltaven. La desfilada pren, en certs passatges del llibre, un aire tràgic. En acabar-lo, hom sent una aguda sensació de fàstic. En aquests homes, marcats per l'estigma d'una degeneració secular, accentuada a cada nova generació de reis, hom ha pretès encarnar-hi les virtuts d'una raça i convertir-los en símbols.

El llibre és un formidable revulsiu antimonàrquic. Després d'haver-lo llegit, ja no podreu prendre seriosament mai més ni els reis, ni les monarquies. N'heu d'ésser enemics declarats i irreconciliables.

Reparaz té cura, en alguns passatges del llibre, de fer notar que tots aquells reis han considerat els pobles que han tingut sota el seu manament, com una propietat particular, la qual podien malmenar a capritx. Es una observació digna d'ésser remarcada, perquè és la que estableix concretament la diferència fonamental que hi ha entre el règim monàrquic i una República.

Passem ara per uns moments en què els extremismes de tota mena —una mateixa cosa, al capdavall, sota d'una etiqueta diferent— aprofiten per dificultar, per sembrar d'obstacles el camí del nou règim, i fins, en algun sector extremista, hi apunta l'esperança d'arribar a derrocar-lo. En aquestes circumstàncies, el llibre de Reparaz és d'una remarcable oportunitat. Jo no sé si les illusions revolucionàries dels vasconavarresos-faistes d'ací — illusions que, cal recordar-ho, no s'atreviren mai a manifestar durant la Dictadura— poden arribar a convertir-se, tard o d'hora, en una realitat. Em permeto dubtar-ne, igualment que de la sinceritat d'aquest propòsit, només pensant en la forma com es posen davant dels dubtes que hom formula amb timidesa, de temps en temps, respecte de la destinació que es dóna a les cotitzacions. Tampoc sé si la pruïja ja monàrquica dels elements agrario-anàrquics de Biscaia tenen cap mena de fonament. D'això darrer ja no em permeto dubtar-ne tant, per la senzilla raó que la frontera es troba molt prop i perquè, naturalment, al darrera d'aquesta hi ha molts emboscats que volien fer-nos feliços de totes passades i malgrat de nosaltres mateixos, a base d'escurar-nos les butxaques sistemàticament i d'alimentar-nos cantant "El himno nacional" a "la unidad de España", com a plat fort. A aquests no els pot anar coll avall que la República els hagi foragitat del país. I és un fet palès que tots aquests extremismes, si bé no actuen d'acord, coincideixen en absolut en el propòsit de fer-li impossible la vida a la República i amb què no s'estan de res per tal d'aconseguir-ho. Els d'esquerra els fan el caldo gras.

Ara bé. Tota aquesta pertorbació dels darrers dies, la qual es tradueix en vagues i més vagues, i amb agressions i més agressions allà, i amb un estat de neguit i d'inquietud arreu, ¿pot donar per resultat que tornem a caure sota la fèrula d'un senyor degenerat, idiota, irresponsable com els que ens pinta Reparaz fill en el seu llibre?

Creiem que no és possible. No seria, però, de més que hom prengués mesures enèrgiques de previsió, per tal d'evitar-ne la contingència desagradable. Si bé ho creiem impossible, hem de confessar que els extremistes de tota mena, que ara són molts i certament ben avinguts, no escatimen mitjans per tal d'aconseguir-ho; uns, donant ales als fanatismes religiosos; d'altres, predicant una revolució proletària immediata.

Per les planes del llibre hi desfilen, l'un darrera l'altre, tots els reis que han empobrit el país. L'idiotisme, la deixadesa, la brutícia, la immoralitat hi van de bracet. Hi ha reis als quals hom es veu obligat a parlar-hi a una certa distància, perquè fan pudor. Reines idiotes, atacades de furor sexual. Tots ells assenyalats amb aquell prognatisme al llavi inferior, ultra d'altres deformacions físiques, totes elles, senyals palpables de degeneració, tan acusades en el darrer Borbó.

Un antecessor dels Borbons, el més gloriós de tots, segons les històries estereotipades que fins ara han circulat arreu del país, era un partidari acèrrim, un enamorat de la brutícia, i sols ideava la netedat com un pecat afrós. Va prohibir a les dones que es banyessin, i va arribar a suprimir els banys calents, implantats pels moros al país, sota el càstig de sis anys de galeres. Reparaz s'estén molt en parlar d'aquest rei, i cita uns paràgrafs molt curiosos de Galiffre, en els quals és qualificat d'impotent; el descriu ajagut al llit, farcit de malures, supurant, esquerdant-se-li els genolls, inflant-se-li les mans i els peus; rosegat de paràsits infectes de tota mena i posseït del furor místic. És una pintura repugnant, però verídica.

Tot al llarg del llibre el quadro es repeteix amb una insistència colpidora, obsessionant; i això, tant per part dels homes com de les dones. Moltes d'aquestes es trobaven posseïdes, igual que aquell Felip, del furor místic desenfrenat o d'un sensualisme desbocat, quan no d'ambdues coses alhora. Algunes d'aquestes, com per exemple Isabel II, el tal furor no li privava pas d'apoderar-se de tota la moneda que li queia a les mans i de vendre's les joies i les propietats de la corona a profit seu.

Maria Cristina era, per exemple, una "virtuosa señora", com l'anomenaven sempre les aduladores revistes gràfiques de Madrid, la virtut de la qual es manifestava dedicant-se a negocis bruts, com el de jugar a la Rifa amb avantatge, fent se reservar pel Director d'aquesta, qu ella mateixa féu nomenar, un ta Ronchi, italià, d'història accidentada, els bitllets premiats que no s'l..vien venut, fent veure que ella els havia comprat; i en aprofitar-se de secrets d'Estat per organitzar jugades segures de Borsa.

L'ex-rei Alfons tothom se'l sap de memòria. Hom acaba el llibre posseït d'una profunda sensació de fàstic i de menyspreu vers un règim, vers una monarquia, podrida de cap a peus i arribada als darrers graus de la degeneració i de la immoralitat.

I ara, com a corollari de tot això, i treballant conscientment o inconscientment per afavorir-ho, segons hom veu els extremismes d'esquerra i de dreta desplegats en guerrilles contra de la República. És tanmateix un espectacle magnífic que si per part d'uns, els segons, revela contumàcia, per part dels altres, dels primers, dóna a comprendre que no saben el terreny que trepitgen.

Que ho facin a Biscaia es comprèn. Són, al capdavall, consequents amb ells mateixos. Però que ho facin els extremistes d'ací, ja costa més de comprendre i encara més de justificar. La tàctica pertorbadora i destorbadora adoptada per aquests darrers elements, i coincidint aquesta, amb el procedir de tots els monarquismes emboscats que hi ha al país, posa en interdit el seu revolucionarisme. Si de cas fos possible una restauració, ells en serien els responsables més directes.

Llibres, doncs, com el d'En Reparaz (fill), són en aquests temps d'una oportunitat remarcable, i cal assajar-los, per tal de contribuir a llur difusió entre el poble. Servei-xen, ultra per a recordar el pes que ens hem pogut treure del damunt, per a refrenar els anhels exacerbats de molts que ja no es volen recordar que a Espanya havíem patit una monarquia i una dictadura i que tot i voler anar més enllà, hi podríem tornar a ensopegar de nou.

JAUME PASSERELL

per la rambla diuen....

—Que el bon català, no es cansarà de repetir que encara queden centenars de plaques dels carrers, en castellà.

*

—Que molts noms de la dictadura no han estat canviats.

*

—Que els barcelonins es disposen a adquirir ombrelles per fer d'equilibristes ara que, de cara a l'estiu, es farà novament impossible passar les voravies plenes de taules de bars i cafès.

*

—Que tornem a repetir que la il·luminació de molts carrers és deficient.

Que augmenta considerablemen nombre de menors dedicats a la mendicitat.

*

Que ningú creuria que existeix una Comissió anomenada de Beneficència.

*

Que la major part dels mendicants que pullulen per Barcelon són forasters.

*

Que caldria evitar-ne la immigració.

*

—Que cal aplaudir la bella iniciativa del "Niu Guerrer" a profit dels hospitals.

ENT DIS SABATE

refledor

Endevina, endevinalla! Mai no diria el lector què és el que pensa el senyor Duran i Ventosa cada vegada que visita el Palau del Louvre, de París.

Llegiu les referències periodístiques de la seva conferència a la Sala Mozart i trobareu que pensa el següent: "Pobres reis de França! Quin fred devien patir en aquestes sales tan grans, sense calefacció!"

Ai, sí! Pobres reis!... Es horrible... No hi podem pensar. Llegiu la història de França i trobareu tot de pobrissons reis morts de fred al palau del Louvre... Oh!...

I després d'això el senyor Duran encara vol negar els seus sentiments monàrquics!

★

Aquests darrers dies han aparegut a la premsa els noms d'alguns senyors de dreta que s'han donat de baixa del Partit Catalanista Republicà a conseqüència del to liberal esquerrà que ha pres aquest partit. Entre aquestes baixes figura la del senyor Casasses, un jove advocat, bon noi a carta cabal, que vol estar bé amb la santa mare Església. El xicot fa molt santament.

El curiós del cas, però, és que en la darrera reunió general d'Acció Catalana, sembla que la senyora Casasses (que forma part del grup femení de l'esmentat partit) sempre votava en un sentit esquerrà, en contra del seu marit, que no vacillava a afirmar el seu dretisme...

Inconvenients dels drets polítics de la dona! Ens sabria greu que aquest antagonisme ideològic suscités algun conflicte matrimonial que torbés la pau dels senyors Casasses!...

★

El lector ja potser no es recorda del doctor Albinyana... No? El doctor Albinyana era aquell Mussolini de pa sucat amb oli que organitzava legionaris que es dedicaven a assaltar setmanaris liberals.

Doncs bé. El doctor Albinyana, que va estar detingut a la Model de Madrid per les seves fantasies monàrquiques, ha escrit un llibre titulat "Prisionero de la República"... i a la portada d'aquest llibre hi ha fet posar una nota de gran autor que diu "décima edición" (!).

Aquest senyor Albinyana es veu que ni a la presó ha perdut el bon humor i el gust per les fantasies.

★

Dies enrera una emissora que està molt atenta a tot el que representa actualitat i que dóna proves d'una excellent organització, després del partit Atlètic-Barcelona tingué l'ocurrència de fer un interviu als jugadors catalans (àdhuc creiem que catalanistes) Samitier i Castillo. Però l'inesperat i sorprenent del cas fou que l'interviu fou radiat en castellà.

Protestem des d'un doble punt de vista: en nom del sentiment de catalanitat i en nom del bon gust. El primer no cal explicar-lo. El segon quedarà aclarit quan diguem que el millor homenatge que En Castillo i En Samitier poden retre al castellà és parlar-lo... el menys possible.

★

Leonard Frank s'ha proposat de celebrar dignament l'aniversari de Goethe, no publicant cap llibre ni cap assaig que parli d'ell, no reproduint cap retrat i no pronunciant el seu nom en tot l'any. Creu que el millor homenatge és respectar la pau de les seves despulles mortals.

Els estudiants catòlics madrilenys no ho han entès així. I amb motiu de la seva festa anual — Sant Tomàs — pensen celebrar una vetllada a la memòria de "Bohete". Almenys escrit així consta en el brillant programa publicat i llançat als quatre vents.

Calen comentaris?

★

Honori Maura fa alguns dies va dir que les dretes espanyoles no tenien homes, a desgrat dels Beunzas i els Pildain. Evidentment, trobàrem un xic forta l'apreciació. Ara, però, gairebé hem estat a punt de veure-la plenament confirmada. A Granada se celebrà un míting dretista, on abundaren els incidents. Sonà un tret i s'inicià la desbandada. Un diari "cavernícola", en parlar d'això, diu: "Las señoras se distinguieron recomendando serenidad a los asistentes al mitin de Acción Nacional, cuando éstos se atropellaban para huir".

La restauració perilla. I el revisionisme constitucional també. No és aquesta la millor revisió?

Ja podem estar tranquils. El Borbó, de l'Orient estant, on es troba, ens ha volgut orientar negant ésser autor del manifest monàrquic que hom ha donat a conèixer recentment, i que tantes angúnies ens havia fet passar.

I ara que parlem d'això, convindria escatir quin és el fonament de la campanya sistemàtica que la premsa parisenca ha emprès contra la República espanyola. Aquesta vegada els periòdics més importants de la capital francesa han publicat, com a telegrama de Madrid, un mateix extracte del manifest apòcrif.

No creiem pas que aquesta campanya obeeixi al desig d'obtenir novament les subvencions que l'ambaixada d'En Quiñones de León els havia atorgat.

★

Hom assegura que un conegut editor madrileny, que es dedica a l'edició de novelles de fulletó, ha fet avantatjoses proposicions al P. Tusquets perquè s'encarregui d'escriure diverses obres de caràcter popular, intervenint-hi, naturalment, els corresponents maçons, aristòcrates, fills naturals i altres personatges susceptibles de fer enternir el delicat cor de porteres, minyones de servei i nenes gòtiques...

Sembla, però, que l'aprofitat deixeble d'aquells liberalistes francesos del segle XVIII s'ha reservat la contestació. Dóna més ésser corresponsal dels "Cahiers" i cronista de la reacció que escriptor dels humils...

★

La concessió del vot a la dona és un fet. Aquesta concessió, però, representa per a segons qui un problema una mica difícil de solucionar, sobretot per als candidats que davant un possible triomf no reparen en mitjans per tal de poder guanyar.

Fins ara, als districtes rurals aquests corruptors del sistema electoral es dedicaven en els dies d'elecció a la compra, més o menys descarada, de vots. Deu, quinze, vint-i-cinc o cinquanta pessetes eren suficients per a comprar el vot d'un home. Amb el vot femení la cosa canvia d'aspecte. Oferir una quantitat en metàllic a una noia de 23 anys és una cosa poc fina. Les dones, i les joves sobretot, amb la innovació que representa el dret de votar no faran cas a aquells apoderats que portin diners a les mans.

Però si el candidat és un "modisto" o un perfumista que ofereix espècies, ¿adoptarien les dones la mateixa digna actitud? Es clar que sí.

Seria curiós, tanmateix, de veure com un candidat aniria de casa en casa amb un paquet de candidatures en una mà i en l'altra una ampolla d'essència, una capsa de "rimmel" o una barrete de coloret!!...

★

La premsa madrilenya ha publicat aquests dies un article del senyor Garcia Sanchiz en el qual critica molt durament la persona del capità Iglesias, cap de l'expedició científica a l'Amaçones.

Aquesta inopinada agressi óliterària sembla que ha estat motivada per haver refusat el senyor Iglesias el concurs del popular "charlista". El senyor Garcia Sanchiz ja havia fet els seus plans: deu dies d'anada, vuit d'estada al campament expedicionari i deu més de tornada; en total seria un mes escàs de viatges que aprofitaria per a donar en teatres i cinemes converses remuneradores, conquistant aplaudiments i diners. Mentrestant l'expedició treballaria, estudiaria durant dos anys, aguantant les inclemències d'aquells climes inhòspits i mortífers.

Cal convenir que l'aplaudit "xerraire" té "vista". Ara, que els altres l'han vist venir!...

★

La respectable — ho diem per l'edat! — cantatriu espanyola senyora Raquel Meller ha fet recentment importants declaracions de simpatia per als monàrquics de Fontainebleau. La sexagenària "Mistinguett" s'ha sentit tocada del mateix sentiment i s'ha apressat a felicitar-la efusivament. Ella també se sent encara "très espagnole"!. Davant d'aquestes "desinteressades" afirmacions de lleialtat sembla que seran nomenades "ciutadanes honoràries" de Fontainebleau.

LAVABOS CARDONA VERGARA, 1

Reportatges de LA RAMBLA

Els tramvies s'han apujat...

Sembla que, en general, els ciutadans barcelonins s'han pres l'augment amb resignació

—Provença! — diu un senyor que porta bastó i que té tot l'aire de patir de reuma.

El cobrador es mira la moneda de deu cèntims que li allarga el viatger i la hi torna dient:

—Són quinze, senyor.

—Si he pujat a la Granvia!

—Es igual, senyor. Des d'avui no

hi ha trajectes mitjos fins a Provença. Són quinze cèntims.

—Vaja, no en volia saber d'altra! ¿De manera que han augmentat les tarifes?...

El cobrador fa un gest que vol dir "sembla que sí" i segueix repartints bitllets.

La seva conversa amb el viatger que pateix de reuma li ha estalviat de donar explicacions als catorze viatgers que li resten i que han estat atents a la conversa.

Una senyora que ve de missa fa costat al viatger protestatari i diu:

—Ai, senyor! No sé pas on anirem a parar. A Barcelona tot s'acaba apujant els "trenc vies"...

—Es clar, diu un jove amb un borrissol de bigoti molt escaient, com que el poble no protesta i s'ho deixa passar, encara és estrany com no els apugen més sovint.

—Bé estant les coses per apujar els preus!, diu un senyor obès, que encara no havia badat boca, però que anava assentint amb el cap.

I un capellà que romania assegut en un dels seients immediats a la porta, contesta amb un aire de santa resignació cristiana:

—Ja ho pot ben dir! Ja ho pot ben dir!

N'hi ha un, però, que té tot l'aire d'un bon jan, que no es mostra gens sorprés per l'augment:

—D'ençà que la Companyia apujà els salaris als tramviaires que m'esperava aquesta píldora — diu amb aire comprensiu.

* * *

Descrita aquesta, queden descrites, poc més poc menys, totes les escenes que han tingut lloc a conseqüència de l'augment de tarifes. Els cobradors, pel que es veu, tenien ordres concretes de donar tota mena de satisfaccions als viatgers rondinaires. Gairebé tots donaven la nova de l'augment embolicada en paper de plata. Eren amables, comprensius i sobretot d'una timidesa que feia enternir el viatger. Era allò de deixar esbravar el passatgers i d'anar-li seguint el corrent amb un gest que volia significar "teniu tota la raó, però què voleu que hi faci, jo... A mi més m'agradaria comunicar-vos que han rebaixat els preus... Sóc persona manada... comprenreu?"

I així trampejaven magníficament el temporal. Es a dir en realitat no arribà ni a temporal tampoc. No passà de ruixat.

Com que encara no s'ha donat mai el cas a la història, d'una companyia de tramvies de qualsevol país que rebaixés els preus, els cobradors i el públic de Barcelona tenen molt de guanyat, no solament per resistir l'augment d'aquests dies sinó els que vinguin en l'esdevenidor car nosaltres esperem que la cosa no s'aturarà pas aquí i que amb el temps encara es doblaran els preus actuals.

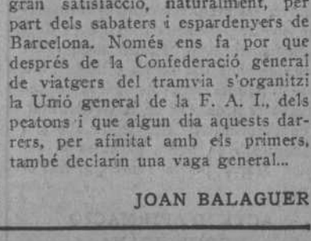
D'altra banda jo no sé de cap públic del món que hagi organitzat cap resistència ni "farouche" ni "passiva" als augments de les companyies de transports públics. Ni a l'India, on tallen el bacallà en matèria de resistència se'ls ha ocorregut mai. Què volieu fer, doncs?

* * *

A propòsit de tot això hem interviuat alguns cobradors de tramvies de diverses línies. Els hem preguntat, senzillament, com han acollit els barcelonins el nou augment de tarifes...

—"Bien, bien" — ens diu un cobrador menudet, de la línia 14... "Claro, que siempre hay algun rapatanio però en general no han dit res."

(El lector compendrà que es tracta d'un murcià que vol adaptar-se i que amb el temps es farà soci de la Protectora.)

—Aquí, en las Ramblas — ens diu un andalús que només s'afaita dos cops a la setmana — es donde se han quejao más. Pero el público es güeno. Las que más han chillao han sido las mujeres que van y vienen de la Boquería...

—En aquesta línia — ens diu un cobrador català del 37 — la gent s'ho ha pres santament.

I ens ho ha dit amb un posat filosòfic que deixa entendre: ¡quin remei els toca!

Aquest darrer ha estat, en definitiva, el que ha posat el dit a la llaga. La tònica de l'acolliment barceloní a l'augment de tarifes ha estat aquesta i la resignació. I la causa d'aquest gest general de passivitat, ultra altres raons de pacifisme internacional i urbà que són a l'esperit de tots, ha estat aquella allusió filosòfica del cobrador del 37 compadint el barceloní amb aire bondadós:

—Quin remei ens toca!

Ah, però el dia que s'organitzi la Confederació general dels viatgers del tramvia i autòmnibus i s'organitzi una vaga general de passatgers, les coses canviaran d'aspecte amb gran satisfacció, naturalment, per part dels sabaters i espardenyers de Barcelona. Només ens fa por que després de la Confederació general de viatgers del tramvia s'organitzi la Unió general de la F. A. I., dels peatons i que algun dia aquests darrers, per afinitat amb els primers, també declarin una vaga general...

JOAN BALAGUER

L'ESPERIT DELS DIES

Un èxit de Carles Soldevila

CARLES SOLDEVILA

Hem afirmat diverses vegades que una de les causes del poc vigor del teatre català, de la manca d'interès que té per a una part del públic, és la de no reflectir la vida actual, de no presentar conflictes vius, de defugir, per irresponsabilitat o per timidesa, la sàtira dels costums. El convencionalisme hi impera. Els mateixos sainetistes sembla molt sovint que no hagin sortit del temps d'Emili Vilanova, que no s'hagin adonat de la meravellosa transformació no ja de la Barcelona de pedra, sinó de l'esperit de Barcelona. Més falsa és encara la visió que tenen molts dramaturgs de la nostra burgesia. De vegades fan l'efecte que no hagin tret el nas a una oficina, que no hagin passat unes estones en una platja, que no hagin guaitat en un saló de te... Hom pinta sovint unes senyores, hom pinta unes noies angelicals que no són sovint sinó una imaginació completament gratuita de l'autor. Moltes d'elles deuen fer-se un gran tip de riure en adonar-se dels sentiments i de les idees que a la nostra escena els són atribuits.

I el pitjor del cas és que molt sovint, no sé si per efecte del contagi —el contagi potser és mutu—, els actors que interpreten aquests personatges produeixen la mateixa impressió de viure a la lluna que els autors. Ni llurs vestits, ni llur manera de saludar, d'asseure's o de moure's suggereixen ben bé la idea de trobar-se en un ambient burgès.

Un dels autors, però, al qual no pot fer-se aquest retret és Carles Soldevila. Soldevila és un agut observador i sap transcriure amb naturalitat el que observa. Estilitza, caricatureja transforma; però l'essència de la realitat resta sempre en la seva obra. Hom pot dir això de tota la seva producció teatral i novellística. Hom ho pot dir, però, ben especialment d'aquest "Pare de família" que acaba ara d'estrenar al Romea.

La cortina s'alça davant d'un interior burgès, i la illusió es manté durant tota la representació. Hom no sent mai aquell flaire de resclosit, de floridura perceptible tantes vegades en les sales re teatre català. Els conflictes, les idees, els sentiments expressats en la nova producció de Soldevila són ben d'avui i ben de casa nostra. Però encara hi ha més: el llenguatge és el que més sembla correspondre als personatges. Aquell burgès, aquell fabricant colèric i discutidor, que fa un dogma de les jerarquies i de l'ordre, aquella muller, aquelles noies banals i poca-soltes—a estones deliciosament poca-soltes—s'expresien talment com si fossin de veres.

Ah, però Soldevila no ha renunciat per a produir aquest efecte a la puresa del seu llenguatge, al seu enginy, a la seva gràcia expressiva. Contràriament ha posat aquests dots al servei de la comèdia, al servei dels personatges. I és que el realisme fotogràfic en art és una quimera o una ximpleria. El mèrit de l'artista és donar la illusió de la realitat en la vida sempre esquemàtica que crea. Es el que fa Soldevila en la seva obra. I així el seu llenguatge, tot pintant admirablement els models reals que es proposa, esdevé ell mateix un model. Hom no pot estar-se de pensar que seria una delícia que el català d'aquella comèdia fos el català habitual del barceloní mitjà. Si això s'esdevingués, esteu segurs que les nostres converses es veurien augmentades d'un seguit de qualitats de finesa, de gràcia, d'enginy, d'amenitat. ¡No és tot u expressar-se amb un instrument afinat i sensible que amb un instrument primari i rovellat!

No penseu, però, perquè parlo de l'obra de Soldevila, ací on no vull parlar sinó d'aquelles obres que tenen un cert pes, que és una obra transcendental. "Un pare de família", de transcendental no n'és gens, almenys segons el concepte que molts avui, entre nosaltres, s'entesten a tenir del transcendentalisme al teatre. En la nova producció de Soldevila no hi ha discursos, no hi ha moralitats feixugues, no hi ha, sobretot, cap d'aquelles frases hermètiques que fan rodar el cap del públic i que generalment ni "Un pare de família", a desgrat de el mateix autor sap què signifiquen. tenir alguns moments gràvids d'una noble emoció, és una obra somrient, una obra lleugera.

Lleugera! No em desdic de l'adjectiu. Els que en blasmin, d'aquesta mena de lleugeresa, és simplement perquè no saben la quantitat de gràcia, d'enginy, de finor, d'habilitat idiomàtica que es necessita per reflectir d'una manera encisera i agradable la frivolitat femenina, o per caricaturitzar, amb intenció, el malhumor i les idees d'un burgès estantís.

I ara, per acabar, deixeu-me dir que els artistes del Romea aconsegueixen força bé de donar-nos la illusió de l'ambient burgès de l'obra. Ben especialment Pius Daví, Maria Vila, la senyoreta Alonso, Amorós, es troben com en el seu centre.

Domènec Guansé

Un homenatge que s'imposa

Catalunya té la paraula

Colom genovès, no. -- 25 de maig de 1927. -- El senyor Lluís Ulloa parla de Colom català. -- Envejosos i escèptics. - Sevilla i Hamburg. -- Trastorns polítics. -- Nous descobriments. - Fa falta un editor. -- Cal homenatjar el senyor Ulloa

Fins al dia 25 de maig de 1927, el gran públic d'ací i de tot arreu estava persuadit que el descobridor del Continent americà era un obscur ciutadà genovès que havia estat cardador de llana fins als 25 anys i que, mogut per un esperit inquiet i aventurer, havia après en un temps relativament curt la difícil ciència de la navegació marina. I per a demostrar els seus vastos coneixements geogràfics discutia i sostenia davant d'assemblees nombroses de savis i erudits geògrafs d'aquells temps, que el món era rodó i que més enllà de les columnes d'Hèrcules hi havia un altre món extens i grandiós, poblat per altres homes.

El gran públic, però, tenia esment d'un Colom gallec, d'un Colom extremeny, etc. Aquesta varietat de lloes de naixement que hom atorgava al gran Almirall no era motiu suficient per fer-li renegar de la vella tesi genovista.

Va arribar, però, el dia 25 de maig de 1927... A les deu de la vetlla d'aquest dia la sala d'actes de l'Ateneu era insuficient per contenir el nombrós i distingit auditori que circulava per aquelles dependències. Qui eren? El bo i millor del nostre món literari, científic, artístic, etc. Què esperaven? El senyor Valls i Taverner ho va dir: "El senyor Ulloa farà sensacionals declaracions sobre l'origen de Colom". I el gran historiador peruà, pulcre, fi, amb veu segura, amb la seguretat que dóna una sòlida documentació, començà la seva erudita dissertació. La catalanitat del cognom Colom, l'autenticitat de les cartes del descobriment, l'heràldica medieval, els sensacionals plets motivats pel "mayorazgo", el fals testament del genial marí, Colom contra Joan II..., documents, dades, arguments de pes, deduccions lògiques..., tot explicat d'una manera tan clara, tan justa, tan precisa, que a l'acabament de la conferència ningú no dubtava de la possibilitat del magne descobriment: de la catalanitat de Cristòfor Colom.

La conferència del senyor Ulloa donà un cop de mort a la tesi genovista. Encara hi havia, però, molta gent que donava una confiança limitadíssima als arguments del savi peruà. Molta gent el titllaven de visionari, de fantasista, d'impressionable i d'excessivament crèdul. Ell, però, deixava dir i seguia fent la seva via. Res no l'espantava ni res no l'aturava. En lloc d'adormir-se sobre els llorers, prossegui per terres de Catalunya l'obra començada. Regirà arxius, cercà paperasses oblidades, llegí i rellegí vells pergamins... A cada nou descobriment augmentava el seu optimisme. Donà noves conferències, va escriure articles periodístics per fer conèixer a tothom els seus pacients treballs. A França hom editá un llibre on es recollien els seus descobriments científics... I traspassà les fronteres. Itàlia, interessada a sostenir a qualsevol preu la tesi genovista, es burlà, censurà, criticà i intentà combatre, sense èxit, l'origen català de Colom. Ebre enllà, els acadèmics comentaren irònicament les argumentacions del senyor Ulloa. "Aquests catalans, deien desdenyosament, no estan mai contents: ara estan convençuts que Colom va néixer a Catalunya. Pobrets!..." Sense fer cas de les burles dels historiadors oficials i oficiosos, l'eminent savi peruà es preparà per assistir al Congrés d'Història Hispano-Americà celebrat l'any 1930 a Sevilla. La majoria dels congressistes no coneixien, per enveja o per desídia, la tesi del senyor Ulloa. Només coneixien les escasses recensions que n'havia donat la premsa castellana. Convençuts del fracàs que experimentaria l'atrevit americà en les primeres sessions, van deixar-lo fer. Aquest, fent cas omís dels rumors que aixecaven les seves documentades explicacions, reivindicà per a Catalunya l'altíssim honor d'haver vist néixer el gran almirall. Els assistents al Congrés sevillà no se'n sabien avenir; els semblava impossible que aquell home hagués arribat a posseir uns proves tan concretes i tan definitives. No podien acostumar-se a la idea d'haver de renunciar a la vella història del genovisme de Colom... Moralment, la tesi catalana era acceptada per tothom. Catalunya havia guanyat la primera batalla.

Però vingué la segona. Calia anar al Congrés que es reuniria a Hamburg. El senyor Ulloa, animós i dedicit, cregué oportú assistir-hi. El noble paladí hi aniria... Van, però, sorgir algunes dificultats d'ordre econòmic. Enemic acèrrim de la dictadura militar que llavors dirigia els destins del Perú, el senyor Ulloa feia temps que menjava el negre pa de l'exili.

Els seus ingressos, per tant, eren reduïts. Un esperit generós i altruista llançà la idea d'organitzar una subscripció que li permetria fer el projectat viatge. La idea es portà ràpidament a la pràctica: van fer-se algunes aportacions importants, es féu una crida potser massa dèbil al patriotisme dels catalans, però els dies passaven i la subscripció no augmentava. Diguem de passada que les circumstàncies que llavors travessava el nostre país no eren les més propícies per assegurar degudament l'èxit econòmic de les llistes. La febre política tenia dominada Catalunya. No obstant, el senyor Ulloa emprengué el viatge anunciat i concorregué al tan esperat Congrés d'Hamburg. Com a Sevilla, l'illustre peruà trobà la mateixa atmosfera d'incredulitat i d'escepticisme. Promptament, però, els arguments científics del representant americà van imposar-se a l'escollit auditori. Una vegada més triomfava el Colom català.

El senyor Ulloa tornà a la nostra ciutat per consagrar-se novament als seus estudis i seguir acumulant materials provatoris de la veritat de les seves afirmacions. Catalunya no l'oblidava, però tenia altres preocupacions. Els esdeveniments polítics atreien la seva atenció. Volia acabar amb les dificultats que li posaven constantment les institucions monàrquiques per rebaixar la seva personalitat. Vingué el moviment del 12 d'abril i l'enderrocament de la monarquia. 28 de juny, 2 d'agost encara... El país experimentava els efectes naturals produïts pel canvi estatal. Eren tants els problemes que demanaven una solució urgent i concreta, que oblidava les tesis científiques.

* * *

Fa pocs dies, però, la premsa catalana ens ha recordat novament la prestigiosa personalitat del senyor Ulloa. Des de París, ens assabentava haver fet una sèrie de notables investigacions colombines que corroboren a bastament les seves documentades i erudites afirmacions sobre la catalanitat de Colom. Parla de la troballa de la clàusula del perdut testament de 1502, en la qual el descobridor declara que el seu nom és Colom. Això demostra que el senyor Ulloa, durant aquest llarg silenci d'ny i mig, no ha romàs inactiu. Incansablement, sense defallir, encara que no es veiés ajudat d'una manera decidida per l'opinió catalana, el senyor Ulloa ha prosseguit la gran obra iniciada. En dos grans rotatius americans ha vingut publicant els resultats de les seves investigacions sobre l'origen de Colom. Es sensible que no hàgim pogut conèixer aquests interessantíssims documents. Sembla que a aquest fi el senyor Ulloa ha fet alguna gestió prop dels principals editors d'ací per poder publicar els articles inserits en la premsa americana. Malauradament, l'èxit no l'ha acompanyat. Les condicions actuals en què es desenrotlla el comerç del llibre a Catalunya poden haver influït en l'ànim dels editors. ¿Haurem de quedar-nos, doncs, sense veure realitzats els nobles desigs del senyor Ulloa? ¿Es possible que Catalunya deixi passar aquesta ocasió, aquesta oportunitat, per palesar al desinteressat historiador peruà el seu pregon reconeixement? Nosaltres asseguraríem que no serà així.

Es imprescindible, és inajornable que Catalunya honori dignament l'home que tan alt ha posat el nom de la nostra terra. Els seus treballs meritíssims, les seves pacients recerques per arxius i biblioteques mereixen una assenyalada recompensa. Catalunya no pot, no ha d'oblidar l'illustre historiador peruà. Heus ací un homenatge ben merescut. Aquest homenatge no hauria de circumscriure's a una recepció freda i protoclària; hauria d'ésser un homenatge nacional eminentment popular, en el qual prenguessin part totes les classes del país sense distinció de matisos polítics ni categories socials. Seria la manera més digna i més justa de reparar l'oblit immerescut fet amb motiu d'aquella exigua subscripció.

Al mateix temps nosaltres proposaríem al Consell de Cultura del Govern de Catalunya que prengués la iniciativa de fer editar—com ha fet recentment la ciutat de Gènova—tots els treballs periodístics i bibliogràfics que ha vingut fent el senyor Ulloa en pro de la catalanitat de Colom. D'aquesta edició podria fer-se'n una tirada a preus econòmics, que serviria per a difondre, per tot Catalunya, la tesi de l'origen català de Colom. Així mateix podria subvencionar-se el senyor Ulloa perquè pogués continuar els seus estudis i recerques.

Esperem confiadament que la nostra modesta veu serà escoltada per tots aquells homes que regeixen els destins de la nostra terra i que tant treballen pel millorament cultural del poble català. La seva valuosíssima cooperació, moral i intellectual, pot ésser decisiva.

Catalunya té la paraula!

JOSEP CONTEL

ESPARRAGUERA A J. SUNYOL I GARRIGA

Dijous passat, una nombrosa comissió de ciutadans de la vila d'Esparraguera, presidida pel batlle i alguns regidors d'aquell Ajuntament, visitaren el nostre estimat amic Josep Sunyol i Garriga, per tal de lliurar-li una magnífica fotografia, bellament enquadrada i dedicada per l'alcalde, record d'un acte cultural celebrat a Esparraguera i al qual assistí el nostre amic Sunyol com a diputat per Barcelona-circumscripció.

El batlle d'Esparraguera, en lliurar aquell record a l'homenatjat, manifestà que ho feia en nom dels seus convilatans i com a prova d'agraïment pel zel amb què En Sunyol s'ha captingut sempre dels interessos espirituals i materials d'Esparraguera.

En Sunyol va donar les gràcies als visitants manifestant-los que no li haurien calgut estímuls de cap mena per a continuar treballant, com fins aleshores, per la prosperitat d'Esparraguera.

CATALANS:

Recordeu-vos dels Hospitals de Barcelona